

הלבנות אתרוג

שם שכל הקהל קונים אתרוג בשבתות ויולאים בו יכתב הרש"ם כיוון שקראוהו ללחם בו ומסתמא כאלו פירושו של הקהל נותנים לחם לכל מי שיטלוהו ללחם בו על מנת שיתחברו להם כיוון דבעינן אהרן חן יכולין ללחם בו. ורב שרירא גאון השיב על זה שמיים ראשון ואילך יולאים בו בזה האופן אבל ביום ראשון לריק כל אחד ואחד לולב בפ"י עלמו וכן רחוי שמעטו לכו"ו קוין כלולב לא' מן הכבוד או שיקנהו ממנו או שיחטו הדמים לחזן כה"כ במתנה והוא יקנהו לעלמו וכו"ט ראשון יתנהו במתנה לא' מן הזקני' וכל א' יקנהו לחברו במתנה עד שיבא ליד כולם. ובאשכנז ובצרפת נהגו כרש"ם. לה"ט:

(א"ט) מצאתי לנצל הדברות מסתברא כיון שהמקבל יודע שנתהוהו ונתנו במתן גמורה שכרי יסרך לו עדיון ללחם בו שאין לולב אחר ואתרוג אחר ח"ל לפרש לו על מנת להחזיר לו אלא נותן לו סתם והמקבלו מקבלו סתם ומחזיר סתם וא"ל הנאי דהא רבן גמליאל נתן לר' יהושע במתנה ולא חמר לו על מנת להחזיר שבה' מאלתו בני העיר שאין להם אלא לולב ואתרוג אחד לריק שיבא כולם דעתם שוב יקנהו לכל אחד ואחד בשעה שמברך בו או כולם יפקירוהו נהומו שיקנהו ללחם בו ויביה זוכה מן הספקר ולאחר שברך בו לריק שגם הוא יפקירוהו או יתנהו במתנה לחברו ללחם בו אחריו וכן כולם מרדכי. לא החזירו לא ילא פירש רש"ם דלא בעינן הנאי כפול אלא בניטין וקדושין לרווחא דמילתא אבל לבידו לא בעינן הנאי כפול. וכן פי' רבינו שמואל בן חפני וכן עמא דבר. ובספר המלכות כתב דכל החנאים שבבבלם ליידין להיות חנאי' ארבעה דברים הנאי כפול וכן קודם ללאו והנאי קודם למעש' והנאי שאפשר לקיימו בסופו ח"כ. הכא נמי לריק שיחמר על מנת שתחזירו לו הוי שלך במתנה ואם לא לא יבא שלך ובמתנה מקומות בחלמוד אינו חס להחריק בדבר הזה. וכן פי' בשאלות וכו"ט. ובמיימון פרק ששי דאישות משום דחנאי בני גז וכו' ראובן בדיני ממונות הוה וכו' דע' זה ראי' לאסמך. מרדכי:

(א"ט) היכן נמנעו בזהו ענין תפילה וסוף וזכרון ה' כדברי ב"ה לכן הלכתא. וי"מ בקדו ראשון וזכורו אחריו וכן הורה רבי' שלמה ז"ל. אבל הר"ר מרדכי כחש"ן מנענו סתם בזהו ובסוף בחסדו בין בזהו ראשון בין בזהו אחריו. ולבעל הדברות עיקר נענוע בהלל הוא ולא בצרכה. ורב טר' שלום גאון הביא ראי' שבשע' ברכה לריק ג' כ' לנענוע וכן מנהג אשכנז. שבה"ל. ח"ר כ"ד מנענוע מוליך ומביא מעלה ומוריד כחז בעל הדברות ז"ל וכן במנהג שמוליך ומביא מעלה ומוריד בלבד והמוליך ללפון ולדרום דעת חלוני הוא. ומנהג פשוט מרבוטו בידיו לנענוע הובנה וכו' וכו' לר' רוחוה וכו' וכו' לר' הא' גאון מלאהי לכמה גאונים כי חן נענוע אלא מוליך ומביא. ח"ל הרמב"ם מלוה שיגביה אגודה של ג' מינין לולב בימין ואתרוג בשמאל ומוליך ומביא מעלה ומוריד וינענע הולוב ג' פעמים ומביא ומנענוע ראש הולוב ג' פעמים וכן בעליה וצירידיה. כהן בעל העטור מנהג לבושתו מוליך ומביא מעלה ומוריד למי שהרוחות שלו וכו' משל בשמים הוא המושל בצרכו והמוליך ומביא ללפון ולדרום דעת חלוני הוא והר"ם לא כתב כן ולא נהגו העולם כן אלא מוליכים ומביאים לר' רוחוה. כהן בעל העטור הוכיח והוכיח היא הבענוע. חן נענוע שדרה ועלין וכו"ט. רב הני גאון ש"ל' גענוע שדרה ועלין. לה"ט או דלמא הולובא והכובצה שמיכה יהוד. פ"ר א' והר"ב"ה כיון דלא חפשי' אזלינן לחומר' אלמא נענוע זה הוא המולך והמביא וכו' וכן פי' הערוך. וכתב רש"ם לראש צעמי' שלל חלו הבענועיים הם בשעה שהכובהלל הוא נענוע דמסני' דהוה ואנא הוא נענוע בעלמא. חמסם בחלפטי ובערוך לא משמע כן ומיהו גם בשעת הברכה מלוה לנענוע. וה"ל בירושלמי למה מנענוע כדי לנענוע. כמו שפירש"י אחא בר יעקב ממטי ליה ומנענוע כד מנריך עליה מרדכי. ביהוה תקלה וסוף כמו שפירש"י כך נראה לר"מ והר"ב"ה עיקר וז"ל. הוהו שבחלתה הפרק והוהו שבסוף הפרק בסוף כלל מן הוהו ללף חדא פרשה היא למנין פרשיות של סוילים. וי"מ חללק הוהו וכוף כי נמוסם סדוולית' מן הירושלמי מרדכי:

סדר התפלות מסוכות

(אל"כ) מחזיר שניה לנור הספלה ואומר קדים וחל"כ אומר הושענא ויש אומרים הושענא קודם קדים ורב סעדיה כתב שמקיפין אחר קריאת התורה בעוד הספר על התיב' ומנהג טוב הוא כדי שלא להוליא הספ' שלא לנודך כיון שחין קורין בו אלא שאין נוהגין כן: (אב"א) כתב רב שרירא גאון שאין לומר הושענא בשבת מאחר שאין מקיפין וכו"ט בעל הדברות שמלא' בתשובות הבאונים ומנהג קדמון

(א"ט) המריח בחתרוג של מלוח כתב הר"ר שמחה שאין לו לברך ברוך שנקטן ריח טוב בפירות שיקרולו לריח עומד. והר"ב"ה כתב שיש לו לברך: (א"י) אינו יכודי שהביא לולב לישאל ב"ט מחזן לחמוס. כתב הרשב"א שמוחר ליענוע של אסרו חקמים אלא לחותו שבוטא ופסי' הוא מותר לטלטלו. ולא חסרוכו אלא בחילוק ובהכאה ומלות לאו ליהנות מהו: (א"י) מה שמהגים במקום שאין אתרוג מלי

הרבות תפרות חג הסוכות

קדמון זידינו לומר הושענא בשבת וכו' בעל העטור . וכן נוהג העולם :

(אב"ב) בקידוש ליל שני לומר קידוש זמן אחריו ואח"כ סוכה דומן קאי הקידו ולא חסוכה דאף אם יום ראשון חול ילא בזמן דסוכה . לכן דריך שלא להפסיק בזווה בין קידוש זמן . וראציה כתב שגם צליל שני יש לומר זמן באחרונה כמו יקנה"ו אע"פ שהזמן אינו שייך להבדלה , והרמ"ם הסכים לטבחה הראשונה : (אב"ג) לצליל לברך זמן על הלולב ב"ט שני נחלקו בו רבנים רבי' שלמה בר' שמשון כתב שאין ללומר וכו' ר"י וכו' שריך ללומר וכו' ר"י . והרמ"ם הסכים לקב"ח ראשונה וכן ויהגים בלשוננו ומיכה אפי' לפי זה אם חל יום ראשון בשבת לריך ללומר בשני לה"ט : (אב"ד) ששעתי על רבינו מנחם כשהיה מקדש צליל ראשון של סוכות היה מאחר שהיינו עד לאחר הקידו ועד לאחר ברכת סוכה כדי שיפטור בזמן אחד הקידוש ורגל ואזמן דסוכה . וראציה כתב שיש לברך צליל שני כמו צליל ראשון מרדכי : (אב"ה) דין הקריאה כתב רב אלפס בשם גאון דמנהג בשמי ישבות ביום השלישי של חג שהיא יום ראשון של חול המועד כהקורא וזיום כב' לוי קורא וזיום הב' ישראל שלישי חוזר וקורא ביום הב' והרביעי קורא ביום השני וזיום השלישי . ועל פי הסדר הזה קורין בכל יום עד יום ז' . וכו"כ רבינו ישעיה ורש"י פו' יום ג' של חג כהן קורא וזיום כב' לוי וזיום השלישי ישראל שלישי קורא וזיום הרביעי ישראל הרביעי הנוסף בשביל המועד חוזר וקורא ספיקא דיומא וזיום השני וזיום השלישי וכן בכל יום עד יום שביעי שהוא יום ערבה וזיום השביעי אי אפשר שהשלישי יקרא וזיום השמיני לפי שאינו מיומח חג לפיכך ראשון מתחיל וזיום החמישי לוי קורא ביום הששי שלישי ישראל קורא ביום השביעי רביעי קורא ביום שש ושביעי שהוא ספיקא דיומא . וכן היו נוהגין רבותינו וכו' בעל הדברות ויש נוהגים ביום השביעי שבהן קורא וזיום הששי לוי ביום השביעי ושלישי חוזר וקורא ביום הששי ורביעי חוזר וקורא וזיום השביעי ואינו ישר כי האחד יש לו לקרות שני ספקי היום כש"ן במוספין . וכן נוהגים רבותינו ואותם שקורין וזיום השמיני אינו ישר שלא לעשות מחול קודם ואז' נהגין כרש"י וחזריו שבה"ל . וכן נוהגים בלשוננו ובלרש"י : (אב"ו) פסק רב אלפס שאין מצרכין על הערבה ביום הושענא רבב כמו ר' אליעזר בר' לודן שמנהג גביהם הוא ואמנהג לא מצרכין . ובעל העטור כתב דוקא ביחיד אבל בצבור מצרכין ורב שמואל בר חפשי פסק כר' יוחנן דגמברין . והרמ"ם כתב

דנהגו כרב אלפס : (אב"ז) כתב גאון שיעור חביט ב' פעמים בתפלה מוסף של יום שביעי לפי שבתפלה התמיד לנו נוטלין הלולב ובתפלה מוסף של היום ההוא לנו נוטלין הערבה בפני עצמה ורש"י פי' חביט ולא בריך . חביט בלא נענוע . והרמב"ם כתב חביט בה על גבי הקרקע או על הכלי שני פעמים או שלשה וכו' הר"ך גיאת : (אב"ח) רב נחמן לומר ילא אדם י"ח בערבה שבלולב אם הגביה אותה ב' פעמים . ופסק הרמב"ם שאינו יולא בה וראציה פסק שיולא בה ולזה הסכים הרמ"ם לה"ט . ערבה לאחר שילא בה יש אוסרין ליהנות בה לשורפה או לעשות ממנה שפודין ללנות בהם צמר שהרי לבויל יומא אהקלי דמי לאחר ג' דאסרין מהאי טעמא שבה"ל : (אב"ט) כתב הר"ך פרץ שאם חל י"ט לאחר היום של חג בשבת שאסור האחריו אף בתשיעי אע"ג דקיימא לן שמוח בתשיעי היינו בשאר הימים . אבל הכא אסור משום הכנה דכיון ששבת לפניו אין שבת מכין ל"ט ולא נהירא להראש' דלא היו הכנה וכן נוהגים בו היתר יש נוהגים שלא לשב ליל שמיני בסוכה וזיום שמיני יושבין ואינו מנהג לה"ט :

(א"ף) ביום שמיני עלרת קורין בפרשת ראה לפי פירש"י מתחילין בעשר תעשר בין בחול בין בשבת ורבותי' הלויס חולקין עליו שמעולם לא נהגו בפני הר"ך יעקב הלוי אביהם כן . אלא מתחילין מכל הבכור ומנהגנו כרבותינו הלויס . שבה"ל . ומנהג אשכנז להתחיל ביום השבת דוקא עשר תעשר : (אב"א) במוסף חג השמיני מזכירין גבורות גמשים וצמנהגים אשפיר"א שמכרין החזן קודם תפלה מוסף בפני הקהל משיב הרוח ומוריד הגשם והליבור עונין לברכה בדרך שנוהגים בהזכרת ראש חדש וכיון שמתחיל להזכיר שוב אינו פוסק : ויש שנוהגין שלא להזכיר משיב הרוח במוסף בלחש ואז לומר החזן שאתה הוא ה' אלהינו משיב הרוח ומוריד הגשם לברכה ברוך מחיה המתים . שבה"ל :

הרבות חנוכה

אל"ב מרא קערה שמן והקיפה פתילות אט כפה עליה כלי כל אי' עולה בשביל נר אחד . לא כפה עליה כלי אפי' לנר אחד אינו עולה לפי שהוא כמדורה . וכתב בעל העטור מהסתברא שאם הרמ"ם יקח אט מזה עד כחלבע שאינו נראה כמדורה ילא . ונראה לי דאפי' הרחיקם אינן להחיר בלי כפיה כלי :

(אב"ג) כתב הר"ך יואל הלוי דווקא כשמניח בחוץ אבל כשמניחה בבית אפי' למעלה מעשרים אמה כשרה ואין נראה . ומנהג"ם היה מדקדק להניח נר חנוכה למעלה משלשה טפחי ומטה

הלכות הנוכה

חמ"פ שלא ישאל אדם לרכוש ב' אחרוניו ובסדרו רב עמרם יש כן. והרא"ש לא ס' אומרו :

הלכות פורים

(אמ"ב) ברוך שהוא ספק אם הוקף מיינות יבושע בן נון אם לאו קורא ב"ד ובט"ו. ולענין הכרעה כתב אחי סר"ד יחזקאל שיקראו בלא ברכה בשני ימים כיון דספק הוא וברכות לינן מעכבות. והרמב"ם כתב שמברכין בהרבעה עשר :

(אמ"ג) נשים חייבות נמי במקרא מגילה. וכתב רש"י שמוילין זוכרי' ידי חובתן ובעל הלכות גדולות כתב ח"פ שחייבות במקרא מגילה חנים מוילין זוכרים. לה"ט: וכ"כ רמב"ם ומסופק רמב"ם אם קטן יכול להוילא הנשים תרדכי פירק קמח' דמגילה: (אמ"ד) רבי יהודה מכשיר בקטן להוילא אחריו הוילא והגיע לחנוך. ובעל העטור כתב כמוהו ומן דברי הרא"ש משמע שפסק כה"ק. וכ"פ בה"ג :

(אמ"ה) חת המגילה עומד ויושב יאל מחמת אבל לכתחיל' לא יקרא מיושב ויורש למי קאמר חפ"י לכתחלה נמי. והרמב"ם כתב אבל לא יקרא לכתחיל' וישב בלבוז מפני כבוד הלבוז. בלשון הקדש בכל יולא'יו בו חמ"ג שאינם מבינים אותו. ורב עמרם כתב שלשון ויני גס כן כשר לכל וכ"כ הרמב"ם ובעל העטור. ואין דעת רב אלפס כן. וכן הרא"ש. לשון הטורים :

(אמ"ו) חת המגילה הכתובה בין הכתובים לא יאל והני מני' בלבוז אבל ביחוד יאל ידי חובתו. ובספר לפנת פענח נמלא שמה שכתירו בכתוב' בין הכתובי' היינו בימינם סביו כתובים בגיוון כמו מגילות שלנו אבל עתה קאינו כן אפילו ביחוד לא יאל. מרדכי פ"ב דמגילה :

(אמ"ז) אמר רב מגילה בזמנה קוראין אותה חפ"י ביחוד. ר"ח ור"ח פסקו כרב וראייה מפרק שני דלקמן קורא מגילה הכתובה בין הכתובים וכו'. וז"ל מנ"ל בעשרה וכן פי' רבינו מריה כתב אבל רב עמרם פי' כרב חפ"י. ורבינו גרשום ז"ל פי' ח"ל יחוד הקורא את המגילה לא יברך לא לפניו ולא לאחריו עכ"ל המרדכי :

(אמ"ח) הקורא את המגילה פושטת בגרסתו וכשיגמור חוזר ובורכה כולה ומברך. אבל בתשובת הגאונים נמלא כודכה כקורא בתורה ואין פושטת בגרסתו. וכן נמסר בשני ישיבות ונהגו בכל מקום שקורא וכוך כספר תורה מרדכי. ובאשכנז נהגו לפנות אותה

ולמטה מעשרה: (אל"ד) בריעבר זמנה כל הלינה. וזלזל כהרמב"ם שכתב קמח או חייד ולא הדליק עם שקיעת החמה מדליק עד שתכלה רגל מן השוק עבר זה הזמן ח"ן מדליק. והתוס' כתבו לר"ד לא לר"ד לדקדק בזמן שנחתו חמ"י שלא נתנו חלל לכם שהיו מדליקי' מבחון ולאחר זמן ח"ן עוברים ושבים אבל לנו שמדליקין בביית דלון היכר חלל לבני הבית ח"ן להקפיד על הזמן. וכתב בספר המאות מ"מ נכון להדליק בשוד בני הבית נעורים ונ"ל שח"ף לר"ד לר"ד לדקדק שאמ"פ שמדליק מבינים כיון שמדליקין בפחה בביית והוא פתוח יש הכירא לעוברים ושבים. ובעל העטור כתב דוקא חשמי"ם של חול אבל חשמי"ם של קדוש' שרי ולא הכירא להרא"ש: (אל"ה) מדליקין מנר נר דוקא בנר שלמו שיכול להדליק ח' מהבדיו אבל אסור להדליק של חול חפ"י להדליק בו נר של הנוכה. והספד התרומה התייר מנר לנר ע"י חול. וכשיש שני של שבת ושל כ"ב כגם של מנ"ל הם ויכול להדליק מזה לזה. והרא"ש כתב כסדרא ראשונה. לה"ט: (אל"ו) כתב גדול דדורו מהר"ר יעקב מולין ז"ל שמוכח הוא שאמ"ג שיש לאדם אהש שמדלקת בביתו כשהוא לומד חוץ לעירו וכן אורחים מדליקין עכ"ל: (אל"ז) כתב בה"ג נר ד' שבת ושל חנוכה ידליק נר חנו' ברישא דח"י מדליק של שבת ברישא אסור ליה להדלוקי של חנוכה דהא קביל עליה שבתא. וכתוס' כתבו שאין הקבלה חל"ה בהדלק' ויכול להדליק של שבת החלה וחמ"פ של חנוכה כל זמן שלא קבלו שבת: (אל"ח) כתב מהר"ם שהייתי בלרפת רח"י מורי סר"ר שמואל שהיה קובע נר חנוכה בלדת קודם שבת כיון דקביעתא היא חשיבא כמחובר וקרקע ואין לומר משום שמכב' שכרי נר שיעל הטבל' מנער הטבלא והוא נופל. ולפי מה שפי' הר"י נר' שאחריו הדלת אסור לנטול ולפתוח כוי אסורוהיכא דנר שעל הטבל' מעמיד כשאין בו שני דחשיב ליה פסוק ריש' חס יש בו שמו: (אל"ט) ר"ת היה חוזר מי ששבת על הימים חס זוכרו קודם שיעקר רגליו ואינו נראה וכן דעת הרא"ש. ומיכא חס זכר בחומה ברכה כל זמן שלא הוצי' השם ח"ס בין ברוך אחת לשל חוזר. לה"ט: (אל"י) כתב מהר"י מולין כשהל חנוכה במוילא שבת מנהג להדליק נר חנוכה קודם שיבדיל. וטעמא כדאמרין כשרבי פסחים בנלתא אחריתי משום דמההרין לכבדה כל מה שיכולים בעליה קטנה משום דלא ליהחיי עליה שבת כחשוי עכ"ל :

(אמ"א) יש שאין משיימין בעל הבית עם ששעית להם וכו'. לפי שאין אומרי' תפלה בהוראה. וי"ל כיון שיוך רבים הוא יכול לאומרו כמו יעלה ויעב' שהומרי' בעבודה

הרכות פורים

אותה מכל וכל ואחרי כן מתחיל לקרות :
 (א"ט) כתב רב האי לררך המגילה כספר
 תורה לא חזין בשעת הקריאה.
 ורב גטרונאי כתב כוון יודעים שבשתי ישיבו'
 ובבית רבינו שבבבל ובכל מקומות ישראל קורין
 וכוורין כספר תורה והגאונים בהשכנו ובלרפת
 (אלף ג) מגילה בזמנה שהוא ציד' וט"ו שהוא
 עיקר זמנה קוראין אותה
 ביחיד לרב אלפס ור"ת כתב אפי' לחזור אחר
 אחרים אינו נריך אלא לכתלה קורין אותה
 ביחיד. ב"ג פסק דוקא בשעת רוב עמרים
 כתב לריך לחזור אחר עשרה ואם אי אפשר
 קורין אותה ביחיד. ולזה הסכים הר"ש :
 (א"א) כתב ר"ת כיון שנקרא ספר נוחנין לה
 כל דין ס"ת חזן ממה שמפרש
 בכה"ד דהיינו שאם הטיל בה ג' חומיין כשירה
 אבל לכל שאר הדברים הוא כס"ת לענין עבוד
 לשמה וכהך גויל וחטורת ותלית הכין וקופין
 וכל גופי האותיו' ציוורין וציווקל שטעמ"ג ג"ך
 וחטרות ויתרות. ולריכה עמוד בראש' וסופה
 חלק כדי להקיף כולה כס"ת :

(א"ב) והרמב"ם כתב שאינה לריכה עבוד
 לשמה ובעל העטור כתב
 שאינה לריכה הגין לה"ע : (א"ג) חוץ משיר' זו
 שחריה על גבי ארתי. רש"י פי' אריה הוא
 הכתב והלבינה הוא החלק שהוא גדול יותר
 כפלים מן הכתב. ור"ת פי' שיטה ארוכ' קרוי'
 לבינה והקלרה אריה מרדכי :
 (א"ד) ובלבר שיכיו משולשים פירש"י שיהא
 מרחש בהך עד מקום תפירת
 הגידין כשיעור שממנו עד הגיד השני ומגיד
 השני לשלישי כמשלישי עד סוף הךך וכן נראה
 לר"י וי"מ דקלמאר משולשים שיכיו הגיד' בראש
 הךך ובסופה ובאמצעיתה דכי האי גונא קרי
 משולשים ושני הפירושים יכולים להיות אמת.
 ויש להחמיר ולעשות כשיהם. מרדכי פ"ב
 דמגילה : (א"ה) ואם היא מהוברת עם כחוצי'
 וקרא בה ביחוד' ילא כתב בעל העטור הא
 דקלמאר לצבור לה פי' א"כ בה פי' צ"ב שהוא
 מקום לצבור ובעי פירסומו יוסא אבל שלא בבה"כ
 אפי' בעשר' ילא. ואין נראה דכל עשרה מקרי
 לצבור לכל דברי' כתב ר"ת שאף ציוס לריך לברך
 בהחיינו. והרמב"ם כתב שאין מברכין וכ"כ
 הג"ש"ם. ורבינו מאיר היה רגיל לומר זמן
 ציוס בלחש בתוך כך שהיו הקהל עונים אמן
 כדי להגותא נפש' מפונתא. מרדכי. והר"ש
 הסכים עם ר"ת ואין עובדים כן. ובלרפת
 מוכים כר"ם. ובלשכנו אין מברכין שהחיינו
 ציוס וכן רוב העולם : כתב בעל העיטור
 מסהבאר כיון דברכה אחרונה חליא בזמנה

אין לגטור למי שסח בקריאהה דלאו הפסקה
 היא. אלא בקריאה חליא מילחא ואין נראה :
 (א"ו) כתב רב עמרם צליל פורים אחרי קריאת
 המגילה אומרים ובה לזיון גומל
 וכל סדרה. וי"א שא"א ובה לזיון לפי שאין
 עיקר גחולה צליה : (א"ז) כתב רב עמרם
 מנהג בכתבי ישיבות ליפול על פניהם כיון שהוא
 יום נס וגאולה לריכין חנו לבקש רחמי' שגמל
 בחטונם ובתשובה לגאונים מלחתי שאין טפ"י
 על פניהם וכן המנהג אם התחיל צפטוד
 ציוס ומשכה עד הלילה כתב הר"ש שא"א פה
 על הכסוי : (א"ח) כתב ב"חלחמה שאם מת לי
 מת צפורים אסור להספיד ולא לנהוג אכנות
 ואם מת קודם פורים בתוך שבעה מבעל ממנו
 גזרת שבעה ומרדכי' כתב שאין מבטלין את
 האבילות ומ"מ אין אבילות טובג בזן לא ציד'
 ולא בט"ו אלא דברים שבליעט :

(אלף ס) ולאחר שהחללו צבית האכל צליל
 פורים יך לצה"כ לשמוע
 מקרא מגילה וחיוב לשלוח מנת וטע"פ שאין
 מתאבלין בזן עולין לו ומשלים אבילות אחרי
 כן וי"א שלא יך האכל לבית הכנסת אלא
 יקרא צבית. ובראש"ם כתב כדברי מהר"ם :
 (א"ט) יום י"ד וט"ו שבארך הראשון מתחילין
 בהספד ומעניית וכן יראה עזרי'
 מהר"ם ורבינו פרך לא כ"כ :

מריק סדר מועד

ידידי כאשר תהנו אחי טעמי מהשפוזי .
 ועשהכותי לחזוני . לא יחזוני שפז רותי
 עד אוליא לפועל מזימות לבי . ויד . ה' יתקב עלי
 חוקה . לגמור ממלאכה כפי חקה . ופש. חתי
 עבודת היום וכל דיני מועדי ותמרחי אעלה
 בתמר . אוחז בנכסוי דיני ליסור ודיתר .
 מפני שרליתי הרבב מחנהגים. מלפליים ומכאני .
 ודיהים שונית משתנות מדעת חז"ל וכל"ל לקבל .
 ומקל"ס יגיד להם. אף יש פו. לים ורליס אחרי
 מנהיגיהם הרעים אשר נהגו ולא שתו לבם
 לדברי רז"ל גם צמה שכלם אסרו . על כן
 נתעוררתי ונתאזרתי חיל לכתוב בקונר כל
 המחלוקת הנמלא' צדיני ליסור ודיתר . והפסק
 חוץ יתנהג בהם . ואםכאנים אשר נהגו
 הפרושים . גם חדושים ומסקות נחקקות
 משבותיהן מגדולי דורינו שהיו לפנינו כאשר
 עשייתו בתחלה . ובחלק הזה ארכוס דיני
 שמיטה ובדיקה וערפות ודיני כל שאר אסור
 וייתר עם דיני יין נסך וגטילי ובשולי אי' .
 יהודי' . גם דיני נדה באורח ומקוול' . למען
 אגדור פרך ונחזק בך המלות . ומפני כי חלק
 דיני אסור ודיתר רבי' עמוקי' והם כהרריס חליס
 בסמרה

הלכות שרישים

בסערה . הסכמתי להוציא לאור העלומה .
 והחלקה על דרך כלל כפי אשר תשפוט החלוק'.
 וחלח חקה לחלקם כדרך התפשטות משורש
 אחד. והכני נוט' עץ החיים בחוך הגן. עץ
 חיים הוא למחזיקים בו ולכל בשרה מרפא.
 והשולח ידו ולקח ממרים וחבל ומי לעולם.
 ואלו השמות הנכללי' צוה האילן:

הראשון שורש אשר ממנו יתפשטו כל הקוים
 ואליו יבוצו. והסם השני הוא ראש .
 והחלקים אשר ילחו מן הראש יקראו ענפים ומן
 הענפים אמירים ומן האמירים גרגרים .
 וכל הקרוב אל השורש יותר כולל עד הפרט .
 והוא הגרגר שאין מתפשט עוד. ועהה אחת
 בכתפשוטו. השורש הוא אכור מאכלו ומשם
 יפרד והיה לשלשה ראשים :

הראש האחד אכור מאכלו דהי'. השני אכור מאכל
 מספק השלישי אכור מאכל על ידי הערובת:

הראש האחד והוא אכור מאכל ודאי. יחלק
 לשני ענפים האחד אכור מאכל מן

התור. השני אכור מאכל מדברי סופרים :

הענף האחד מן הראש האחד והוא אכור
 מאכל מדברי תורה יחלק לשני אמירי
 ולארבעה גרגרים האמיר הראשון מלד השעור
 השני מלד העוש . הארבעה גרגרים ח' מלד
 המקום הב' מלד הזמן הב' מלד המקום והזמן
 דה' לא מלד המקום ולא מלד הזמן האמיר ח'
 מן הענף האחד מן הראש האחד והוא מלד
 השעור . יחלק לג' גרגרים ח' שעור כזית
 ב' שעור כמלא וגומא במשקה . ג' חני' שעור
 ד' ככותבת הגסה . ה' שעור כביצה . ו' שעור
 ככל שכוח . ז' היתר מלטרף לאיכור נאכור
 כשיעור . האמיר השני מן הענף האחד מן
 הראש האחד והוא מלד העוש יחלק לארבע'
 גרגרים . ח' אכור מאכל שנשבו כרה . ב'
 אכור מאכל שעושו לאו ומלקוח . ג' שעושו
 מיתה בידי שמים . ד' שאסרו מן התורה ואין
 בו לא כרה ולא לאו ולא מיתה בידי שמים
 אלא אכור בעלמא . הענף השני מן הראש
 ח' הוא אכור מאכל מדברי סופרים . יחלק
 לשני גרגרים ח' אכור דרבנן שתקו וגזרו במנין
 והגרגר השני שתקו משום מנהג ופרישות :

הראש השני אכור מאכל מספק יחלק
 לאמיר אחד . ולגרגרי ח' מלד החל'
 הספק . האמיר הראשון ספק הולד במקום
 קבוע הגרגר הראשון ספק מולד שלא במקום
 קבוע . האמור האחד הולד במקום קבוע
 יחלק לשני גרגרים ח' מקום קבוע
 שאסרו מן החור' ב' מקום קבוע שאסרו מדרבנן
 עוד יחלק הראש השני והוא אכור מאכל
 מספק לגרגרי ח' ולאמיר ח' הגרגרי ח' וספק
 ראשון האמיר ח' ספק שני והוא ספק ספיקא

האמיר האחד והוא ספק ספיקא יחלק לארבע'
 גרגרים ח' ספק הראשון מן החורה השני
 ספק הראשון מדרבנן ח' ספק ספיק' שחיה
 יכול להפכו ד' ספק ספיקא שאי אהיה יכול
 להפכו . עוד יחלק הראש השני והוא אכור
 מאכל מספק לשני אמירים ח' ספק אכור שיש
 לו חזקה ביתר ב' ספק אכור שיש לו חזקה
 אכור . האמיר ח' מן הראש הב' והוא שיש לו
 חזקה ביתר יחלק לב' גרגרים ולאמיר אחד .

הגרגיר האחד חזקה שיש לה שעה מבזרת . ג'
 חזקה שאין לה שעה מבזרת . ג' חזקה
 ביתר שיש כנגדה רוב . ד' חזקה ביתר שאין
 כנגדה רוב . ה' חזקה ביתר דלא אחרע חזקה'
 האמיר האחד חזקה ביתר דאחרע חזקה
 והאמיר הזכיתחלק לב' גרגרים ח' היכא דאיכא

חדא לריעותא הב' היכא דאיכא תרתי לריעותא :

הראש השלישי והוא אכור מאכל על ידי

הערובת . יחלק לגרגרי ח' ולענף ח' .

גרגיר ח' הוא הערובת במיז' ענף ח' הערובת
 בשוגג . הערובת בשוגג יחלק לג' אמירים
 ולעשרה גרגרים האמיר ח' הערובת אכור
 בעלמו . ב' הערובת ע"י טעם ג' הערוב' ברוב

גרגיר ח' הערובות במינו ב' הערובת שלא
 במינו . ג' הערוב' במשכו . ד' הערובת בלח . ה'
 הערובת ביבשו . ו' הערובת דבר בשמנין ו' הערובת

דבר שיש בו מחיין . ח' הערובת מחיכה הראו'
 לכחכד . ט' בריה . י' בעלי חיים . האמיר ח' מן
 ענף ח' מן ראש הב' והוא הערובת אכור בעלמו
 יחלק לארבעה גרגרים . אחד הערובת מן

האכור עלמו . ב' הערובת מחיכה שנעשה
 בעלם מחמת האכור בעלמו . ג' הערובת
 אכור בזית כדוי אכילת פרס . ד' הערובת
 אכור שאין כזית כדוי אכילת פרס האמיר הב'

הערובת ע"י טעם יחלק לאמיר ח' . ולגרגרי ח'
 ב' אמיר ח' נוחן טעם ראשון . גרגיר ח'
 נוחן טעם דבר נוחן טעם . גרגיר ב' נוחן טעם

לפנס . אמיר ח' נוחן ראשון יחלק לד'
 גרנרים ח' נוחן טעם ע"י בשול . ב' ע"י גלי'
 ג' ע"י מליח . ד' ע"י שרי' . האמיר השלישי

והוא הערובת ברוב יחלק לב' גרגרים ח'
 הערובת ודאי ברוב . והשני הערובת שהולין
 האכור ברוב . ואחר שתלקו הדינין כפי
 אשר תשפוט החלוקה אחת'ל כפיזור כל חלק

וחלק אשר ילטרף בציאור ומחלק אשר
 פשוט מעלמו לעבור עליו . הגרגיר ח' מן
 האמיר האחד מן הראש האחד והוא שיעור
 כזית . הוא שיעור לכל אכורי מאכלו בשבחה
 חוץ מהספורשים לפנינו כמו שאמר ר' יוחנן
 כל השעורין שבחורה בזית חוץ מטומאת
 אוכלין . בגרגיר השני הוא שיעור כמלא וגומ'
 זהו לענין יום הכפורים דאמרי חסם פ' יום

הכפורים כמה מלא לגמלא כדי שיסלקנו מלך
 א' ויהיה נראה כמלא לגמלא ויעור זה פחות
 מרביעית בחדש בנינו. הגרגיר ה' והוא חלי
 שיעור. תינה שיעור של עושין הלכה למשה
 מסיני. ובחלי שיעור נחלקו ר' יוחנן וריש
 לקיש והלכה כר' יוחנן שאומר שחלי שיעור
 אסור מן התורה הואיל וחזי לאלטרופי. ורב
 אחי סובר נמי כר' יוחנן שפרק גיד הנשה
 והאובל הני שיעור מכין אותו מכת מרדות.
 הגרגיר ה'ד' שיעור ככוחה הגסה זהו גם כן
 שיעור אכילה ביה"כ לחיוב כרה כדאיחא בפרק
 יח"ב ומסקינן התם כחוס וכגדעניחה ולפי
 הירושלמי לר"ך למעט הללה שאין משערין
 אלא צב וכגדעניחה. ושעור זה פחות
 מכביצה כמו שכתב בעל סמ"ג. הגרגיר ה'
 שעור כביצה זהו לענין טומאת אוכלין כמו
 שאומר ר' יוחנן כל השעורין שנתורה בכית חוץ
 מטומאת אוכלין ששנה הכתוב כמשמעו ושנה
 בשיעורו דכתיב מעל האוכל אשר יאכל. ושעורו
 חכמים שאין בית הבליעה מחזיקת יותר מביצה
 תרנגולת:

הגרגיר ה'ו' שעור בכל שהוא זהו כמו חמץ
 בפסח וטבל ויין נכך ומיין שמיני לדעת רב.
 ויש פוסקין בחמץ כר' יוחנן וריש לקיש שבכורי'
 בפסחים כל אסורין שנתורה בשמי' חוץ מטבל
 ויין נכך. וכן סובר רבא בפרק גיד הנשה
 והמנהג בחמץ במשכו. עוד יש שעור בכל
 שהוא והוא ברוב כדלמריין במכות ובפסחים
 אובל נמלה לוקה חמץ:
 הגרגיר השביעי היתר מלטרף לאסור לאסור
 כשיעור מוכן הוא:

נשרם הראש הראשון

האמיר השני מן ענף אחד מן ראש אחד והוא
 מלך העונש יתחלק ל' גרגרים האחד
 אסור מאכל שעונשו כרה זהו מפורסם כמו דם
 וחלב ודומיהן. מה שעונשו לאו ומלקות זהו
 כל אסורין לאוין שנתורה. מה שעונשו מיתה
 בידי שמים כגון זר שחלל תרומה וכהן טמא
 שחלל תרומה כדחנן בפרק אלו הנשרפין.
 מה שאסור מן התורה ואין בו לא כרה ולא
 מלקות ולא מיתה בידי שמים כדלמך הוא כמו
 טעמו ולא ממשו של אסור כדלמך ר' יוחנן
 פ' אחרון דעבודה כוכבים טעמו וממשו של
 אסור ולוקיין עליו זהו דוקא שיש כזית בכדי
 אכילת פרס דלמטרף אבל אין בו כזית בכדי
 אכילת פרס עד ששים אסור מן התורה ואין
 לוקיין עליו וזהו לדעת ה"ג ור"ח הסוברים
 דטעם שיעור דלורייתא וכן הלכה ולפי
 הסמ"ג הוא מחלוקת של אמוראים אם טעם
 עיקר דלורייתא או דרבנן. עוד תמלא אסור
 מאכל דלורייתא לבד כגון צמר של מהלבי
 שמים ר"ל האדם שהרי מנה הכתוב שצעה

מיני חיות טהורות ואמר זאת החי אשר תחבנו
 הו למדת מה שחון מחלנו לא תחבנו ולא הו כבא
 מכלל עשה עשה כדאיחא בסמ"ג סי' קכ"ז:
הענף השני מן דלויחא בסמ"ג סי' קכ"ז:
 מאכל דרבנן יתחלק לשני גרגרים א'
 אסור דרבנן שחוקו וגזרו במיין. והס כל
 התקנות שחוקו וגזרו כדבר במיין. כב' אסור
 דרבנן שהוא מלך מנאב ובפרישות וזהו שומנו
 של גיד הנשה כדלמריין פרק גיד הנשה ישראל
 קדושים הם ונהגו בו אסור. כן איחא
 בדבראשית רבה הני פקוקותא דגיד הנשה
 שריין וישראל קדושים הם ונהגו בו אסור פ'
 פקוקותא הן קקוקות של גיד הנשה:

הארבעה גרגרים מהענף השני מהראש
 הא' מלך המקום וכו' זהו כל
 המלות החלויות בלרץ כמו ששינו צפ' קמח
 דקדושין: כל מלות שאינה חלויה בלרץ מוכתב
 בלרץ ובח"ל וכל שתלויה בלרץ אינה מוכב' אלא
 בלרץ חוץ מן הערלה וכלאי הכרם ור"א ואמר
 חף החדש. ושנינו סתם משנה במסכת ערלה
 החדש אסור מן התורה בכל מקום והערלה
 הלכה והכלאים מדברי סופרים אבל ספק
 ערלה בח"ל מותרת וכו' שהן מלך בזמן לא
 מלך המקום הן כמו חמץ בפסח ואכילה ביום
 הכפורים ה'ג' חלוין במקום ובזמן כגון תרומה
 בזמן הזה שהי' מדרבנן שפי' בלרץ לרבנן דר"י
 כמו שהביאה סמ"ג מן הירושלמי בה' תרומות
 סימן קל"ו ה' מלות החלויות לא במקום ולא
 בו הן הן שאר מלות שאינן מוכתב קרקע ואינן
 חלויות בלרץ:

האמיר השני מן ענף אחד מן ראש אחד והוא
 מלך העונש יתחלק ל' גרגרים האחד
 אסור מאכל שעונשו כרה זהו מפורסם כמו דם
 וחלב ודומיהן. מה שעונשו לאו ומלקות זהו
 כל אסורין לאוין שנתורה. מה שעונשו מיתה
 בידי שמים כגון זר שחלל תרומה וכהן טמא
 שחלל תרומה כדחנן בפרק אלו הנשרפין.
 מה שאסור מן התורה ואין בו לא כרה ולא
 מלקות ולא מיתה בידי שמים כדלמך הוא כמו
 טעמו ולא ממשו של אסור כדלמך ר' יוחנן
 פ' אחרון דעבודה כוכבים טעמו וממשו של
 אסור ולוקיין עליו זהו דוקא שיש כזית בכדי
 אכילת פרס דלמטרף אבל אין בו כזית בכדי
 אכילת פרס עד ששים אסור מן התורה ואין
 לוקיין עליו וזהו לדעת ה"ג ור"ח הסוברים
 דטעם שיעור דלורייתא וכן הלכה ולפי
 הסמ"ג הוא מחלוקת של אמוראים אם טעם
 עיקר דלורייתא או דרבנן. עוד תמלא אסור
 מאכל דלורייתא לבד כגון צמר של מהלבי
 שמים ר"ל האדם שהרי מנה הכתוב שצעה

גרגיר הא' מן האמיר הראשון מן הראש השני
 והוא ספק כהולד במקום קבוע שאסור
 מן התורה זהו מה שיש בפסחים בפרק קמח
 חשע חגיגות מוכרות בשר שחוטב ואחת מוכר'
 בשר כבלה ולקח מאתה מהן ואינו יודע מאתה
 מהן לקח אסור דכל קבוע כמחלה על מחלה
 דמי. וזהו אסור מן התורה כמו שבזיח
 סמ"ג ובקבוע מל"ח אמריין בנמלא שפירש
 ממקומו ושם נולד הספק כל דפריש מרובא
 פריש. גרגיר שני מקום קבוע שאסור מדרבנן
 כגון בעלי חיים לחשיבי וחשובים כקבוע
 כדאיחא בפרק החערובת דמיון שור הנסקל
 שנתערב מהיים בין שער שוריים שמן התורה
 בטל ברוב ואמרו חכמים בזה"ש פ' החערובת
 שבעלי חיים חשובים ואינן בטלים וקראוהו לשם
 קבוע. האמיר הראשון מן הראש ה' והוא
 ספק ספיקא הוא מתחלק ל' גרגרי' הראשון
 ספק הראשון מן התורה. דמיון כזית ספק
 שומן

הלכות ירשאים

שומן ספק חלב שנחערב עם שאר החיכות
 בשר שאין בהם ששים לבטלו לא להחיר משום
 ספק ספיקא כיון שהספק הראשון אסור מן
 החורה וחיובין עליו חשם הלוי נחשב כדלמי
 אסור כן אסור ר' יוחנן בעל החום' וכן הוא
 בחו' אע"ג דלמרא שמואל בפרק התערובות
 דספק ספיקא אסור בעבודה כוכבים ב'בד
 ולא בשאר אסורין ואף בעבודת כוכבים ב'בד
 אין הלכה כמותו מ"מ לריך שהספק הראשון
 יהיה בטל ברוב מן החורה. אבל לדעת ר"ח
 אינו כן:

הגרגיר השני ספק ספקא בהספק הראשון הוא
 מדרבנן הדמיון בינה ספק שומן ספק
 חלב שנחערב בין שני שעורי בינה של היחור
 וחלוי נכר וחל"כ נפל אחד מה'א' לתוך קדרה של
 בשר ואין בקדרה שעור לבטל הכוונה נפול
 התבשרי מותר מטעם ספק ספקא שמה הכוונה
 הראשון שנחערב בין שני הכוונה היה שומן
 ואם תמנא לומר היה חלב שמה לא זו שנפלה
 בקדרה וזהו ספק הראשון מדרבנן למדאוריית'
 וזה בתרי בטוי ב'בד דבר:

הגרגיר בג' והוא ספק ספקא שאלה יכול
 להפכי זכר כמו שאמרנו עתה. והוכל
 להפוך הספק ספקא ותחמר שמה לא זו שנפלה
 בקדרה וחל"כ נפל שמה היה שומן ולא חלב.
 בגרגיר הד' ספק ספקא שלא לזכר להפכו.
 הדמיון שחט וגמלא הסכין פגום דליכא ספק
 ספקא שמה במפרקת נפגם. וחל"כ בלא נפגם
 במפרקת שמה בניטוט בהרה דסי' נפגם.
 וזה הספק ספקא לא תוכל להפוך ולומר שמה
 מיטוט בתרא נפגם. וחל"כ בלא נפגם במטוט
 בתרא חלף במטוט קמא ח"כ ודאי נבלה ולא
 תוכל לומר כך שמה במטוט בתרא נפגם ואם
 תמנא לומר בלא נפגם במטוט בתרא לומר
 בעלמא נפגם דתרווייהו אין חשם אסור והכל
 אחד הוא ח"ה בעלמא נפגם או ח"ס במטוט
 בתרא כגם ולכן לא תוכל לומר כך כי לא יקרא
 ספק ספקא. ולכן לא תוכל להפוך אותו.
 וזהו ספק ספקא בהדיא כל ספק ספקא שאי
 אלה יכול להפכו אין לו דין ספק ספקא אבל
 שבתאי המקום שפירשו כך החום'. האמיר
 הראשון מן הראש השני והוא ספק אסור שיש
 לו חזקה ביתר הדמיון בהמה שנחטטה כראוי
 ויש לה מלאו חזקה ביתר בחזקה עומדת עד
 שיועד לך בהמה נטרפה וכל ספק שגולד בה
 העמידה בחזקה החר. האמיר השני מן הראש
 השני והוא ספק אסור שיש לו חזקה
 אסור הדמיון שחט וגמלא הסימן שחט וחלוי
 יודע אם לפי שחט נשחט או לאחריה זה
 היה מעשה ואמרו כל ספק בשחט פסול
 והוא דין דרב הונא דלמראן בפי' דחולין בהמה

בחזקה ירשור עומדת פי' בחזקה ירשור אחר מן
 החי עד שיועד לך בהמה נטרפה נחטטה בחזק'
 החר עומדת עד שיועד לך בהמה נטרפה.
 בגרגיר הראשון מן האמיר הראשון מן הראש
 השני והוא חזקה שיש לה שעה מזכר'. הדמיון
 כמו בהמה שנחטט' ומלאו גולד לה חזקה ביתר
 והזמן מזכר'. הגרגיר השני מן האמיר הראשון
 מן ראש שני והוא חזקה שאין לה שעה מזכר'
 הדמיון אם עשו נבינות מהלב בהמה וחל"כ
 מלאוה טרפה אין להחיר הנבינות מטעם חוקי
 בהמה בחזקה החר וגמלא בלא נטרפה עד
 קודם שחטתה כיון דמטולא לא יתיה חזקה
 שעה שיתיה כשרה מזכררת. הגרגיר בג' מן
 האמיר הראשון מן הראש השני והוא חזקה
 החר שיש כנגדה רוב. והד' חזקה החר שאין
 כנגדה רוב הדמיון בהמה נחטטה בחזקה ירשור
 עומדת רוב מלויין חלל שחטטה מומחין הם
 חלויין בחר רובא כנגד חזקה האיסור ולא תמנא
 סמוך מעוטא חלל חזקה ואחריה ליה רובא חלל
 אמרינן מיעוטא כמאן דליחא דמי והיא ליה
 רובא וחזקה רובא עדיף כדאמר' ביבמות ופ'
 כל הוד וחזקה החר דלידה רוב כנגדה כנון
 אשה שרואה דם למפרע מעת לעת איכא חזקה
 טהרה וליכא רובא כנגדה. הגרגיר הראשון מן
 האמיר הראשון מן הראש בג'. והוא ביתר
 דליכא חדא לריעותא והשני היכי דליכא תרתי
 לריעותא הדמיון מקוה שנמנא חסר וטבל בו
 קודם שנמנא חסר ולא ידעו אם היה חסר
 בשעה שהסמא טבל בו. אם לא דליכא חזקה
 טהרה למקוה שבו נמנא לריעותא שיהי מקוה
 חסר לפניך והתם איכא תרתי לריעותא אחד
 דבעמד טמא על חזקתו ואימא לא טבל בהכשר
 והרי חסר לפניך היינו תרתי לריעותא חלל
 גבי אשה שרואה דם דליכא חזקה אסור רק
 חזקה ביתר והעמד אשה על חזקתה וימא
 בהא ולא תטמא למפרע איכא חדא לריעותא
 שיהי דם לפניו כדאמרין בפי' תערוכת יחולק
 השלישי והוא אסור מהכל ע"פ תערוכת יחולק
 לגרגיר ח' ולע"ג ח'. גרגיר ח' תערוכת גמזיר.
 תערוכת גמזיר אין מבטלין איסור לכתחלה
 ואפי' בליסור ודאי דרבנן כדמשמע בפרק ביבא
 וכן כשב המרדכי קטן. האמיר בג' והוא
 תערוכת ברוב יחולק לשני גרגירי ח' תערוכת
 ודאי ברוב והשני תערוכת שחולין האיסור ברוב'
 כדאמר' בפרק השוכר את הפועל גבי טבטלו
 של עבודה כוכבים לפחו' לשני בני אדם אבל
 אדם ח' שאלוה בודאי יחולק לשני גרגירי ח'
 הסמ"ג. הגרגיר השני מן הכעף הראשון מן
 הראש בג' והוא דבר שבמנין הוא כמו שאמר
 ר' יוחנן בפרק הערל ובפרק התערוכת את
 שדרכו למנות שניו וחלוי בטל אפי' בחלף דבר
 פ"ט

הרכות שרשים

ואין יודע הלכתי שחיתת אסור לאכול משחיתותו
 עוד: אמר יהושע כל השוחט שחיתת שחי' הכונה
 צין צבחה בין צבחים בין בשרוף פגול הוא. והוא
 שחוט ערוס פגול הוא. והוא שקור פגול הוא.
 והוא שחט ולא ברך ולא היה עליו סודר פגול.
 והוא לא הורחץ משכבת זרע ושכה ושחט פגול
 אבל אסור לשחוט בימי אכלו ואסורה השחיט'
 מיד האשה מיד הסרים מיד זקן שצברו עליו
 שמנים שכה ומנער עד שישלח י"ח שכה עכ"ל
 והומרות צעלמה כן ולא נהגין כוחו' ערדכי:
 ואני המהגר חושב צלמי אפשר כי כוונתו
 היא בקדשים. כי הם חומרות
 שהגיהנו בקדשים. וראוי מלשונו שכתב כל
 הוצח לה' וגו'. על דרך הכחוש וזכח
 לה' להים יתום צלמי לה' לבדו. ובסמ"ק כתב
 נשים שוחטות לעלמן אם יודעות הלכו שחית'
 ע"כ אף כי התוס' כתבו צביוור ששים
 שוחטות אפילו לכתחלה מנהג כלל גתה ישראל
 שלא ישחטו ומעולם לא ראינו שחטו וכן
 אין להימחם לשחוט כי המנהג מצטל הלכה
 ומנהג אבותינו חורה היא:

(אמ"ג) בעד העמוד כתב אי ידעין ביה
 דגמור אפילו לא אחחוק מותר
 לשחוט לכתחלה וחי לא ידעין ביה אי גמיר
 חי לא לכתחלה לא ישחוט ואם שחט שחיתתו
 כשרה ואין צריך לבדוקו ואפילו הוא לפנינו
 והרמב"ם חוק צין מומחה ומוחק לענין לשחולו
 שכתב הודיע הלכות שחיתת כרי זה לא ישחוט
 בינו לבין עצמו בהחלה עד שיחטוט בפני חכם
 פעמים רבות עד שיכיר גיול חרץ ואם שחט
 בינו לבין עצמו שחיתתו כשירה ולא כתב שצריך
 לשחולו אם הוא מוחזק ומי שאין אנו יודעים
 אם יודע הלכות שחיתת כתב שחט בינו
 לבין עצמו שולחן אותה אם יודע הלכות שחיתת
 כשרה וחי' הרא"ש לא חלק אלא אם הוא
 לפנינו סומכים על החוקה צבתיים חסן הוא
 סבר' רב אלפס שוריים. בל"ז פסק רוב מצוין
 אצל שחיתת מומחין קן דוקא בדיעבד אבל
 לכתחלה אין לסמוך על הרוב כיא דלפטר
 לבד. וכן משמע מלשון השאלתו פ' בהעלתך
 מרדכי. מכלן נהגו שחשכו שלא לסמוך על
 שחיתת אדם אלא"ש לו רשות לשחוט מהבס
 שדקו וחקרו דיני שחיתות ושחט לפנינו ג'
 עופות: (אמ"ד) ובין שרוב המצוין אלא שחית'
 מומחין כן המולח בהמה שחוטת כראוי במקום
 שרוב ישראל מצוין בשרה ואפילו נגנבה שרוב
 זמלאה שחוטת שא"פ שהוא חשוד על הגנבה
 אינו חשוד על שחיתתה וכתב הרמב"ם דוקא
 שנאלח בביתא אבל מלאה בשוק או בלש"ש שבדי
 אסורה וכל"כ בעל העמוד והרשב"א בעיני
 אלא"כ מלאה בחשפה שבשוק. וכן אלא"כ זל
 התיך

שים לו מחירין כגון צילה שגולה צי"ט שאמרו
 חכמים אפי' בחלף לא צטיל. וכן טבל מעשר
 שמי והקדש וחדש הניח בפרק הנודר לא נתנו
 חכמים בכה שיעור וכן הוא בירוש' מי דשבושת
 חתיכה כראוי להכתבד כדאמרין בפרק גיד
 הכשה צריה לא צטלה אין שייך צריה דלא
 צטלה אלא בצריה שאיסורה מחמת עלמה ולא
 מחמת גלישת אסור. וכ"כ בעל סמ"ג בלאו
 דשרשים. הרגיר הרשון מן סמ"ג הראשון
 והראש סג' והוא הערוכת אסור בעלמו.
 והגריר השני הערוכת אסור מחתיכ' שנאסר'
 מחמת גלישת לדברי ר"ח ור"י דאית לכו אפשר
 לסוחטו אסור דמזוין חתיכה שנאסרה מחמת
 טפה חלב או דבר אחר ונעשית נבלה ואח"כ
 נתן אוחה חתיכה בחוק הקדירה שיש בה
 הרבה חתיכות והאיסור נסחט ממנה ואסר
 החתיכות שבקדירה עד ששים ואם יש ששים
 בקדירה לצטל החתיכה הכל מותר אבל
 ההתיכה עלמה אסור דלפטר לסוחטו אסור.
 האמיר הראשון מן האמיר השני מן הענף הא'
 מן הראש הג'. ה' נוחן טעם ראשון ב' נוחן
 טעם בר נוחן טעם הדמיון דגים שעלו בקער'
 מותר ללכלם כזוחת שיש בה חלב לפי שהוא
 נוחן טעם בר נוחן טעם. ובפטר נוחן טעם
 בקערה והקערה דגים ועדיין שני טעמי' אלו
 של התיך האמיר הראשון מן הענף השני והוא
 נוחן טעם עצמו יחלוק להרבעה הרגרים.
 ה' נוחן טעם ע"י צטול. ב' גליה ג' מליחה
 ד' שרייה. והנה מלינו חלוק צביהם צלליה יש
 הפרש צין עילאה לחתאה דקיימא לן בפרק
 כילד זלוין כרב דאמר תחאה גבר. ולענין
 מליחה אסור הכל בנגיעה שנגעתי שחי חתיכות
 זו לפי שחיתת מלוחות או טמא מליח וטבור
 תפל ואין די בקליפה ולענין שרייה שריית יוס
 אחד שלם מצלעת ומפלטת כמו שאמרו במסכת
 פסחי' גבי בשר בחלב הדוש הוא דלי תרו ליה
 כולי יומא שרי: הנה סדרה חלוק רוב דיני
 אסור וביתר ורובה ענפים נכחתי לפרש אשר
 דיניהם פשוטים ואם קצר מלע שכלי מהשתרע
 לפרש כל חילוקי הדינים כפי קצור שכלי וכפי
 טרדת זמני די הוא לעת כזאת עד יערה עלי
 רוח ממרום:

הרכות שחיתת

(אלף סב) מירתא דפשיטא היא דאשה
 כשרה לשחוט אפילו
 לכתחילה ואפילו קדשים כשרה צבתיים. וכתב
 רבינו ברוך ראינו כהלכות שחיתת שהביא ר'
 אלדד הדני בהא מעשרת השבטים וז"ל אמר
 יוסע מפני משה מפני הגבורה כל הוצח לה'
 התיך

הלכות שחיטה

שיאל לאויר העולם מותר מיד, ור"א אוסר עד שיתפתחו עיניו ופסק רב אלפס כת"ק דש"י. ור"א ז"ל פסק כר"א טורים: (אע"ב) אם עבר ושחט אותו ואחז בנו זיוס אחד, כתב הרמב"ם שמוחר לאוכלו וזכ"ג אסור לאוכלו בו זיוס. טורים. כתב הרמב"ם חיש הבא על הכזיב וילך חיש אסור לשחוט הכזיב וזכ"ג זיוס אחד. אבל אין לוקין עליהן. ע"כ וגרסא שמוחר לכחלה. טורים: (אע"ג) יש מן הגאונים שכתבו שלא הקירו מסוכלת ע"י סימנין אלא בבהמה ישראל משום הפסד ממונו ובתשובה אחרת לגזון אם היא מסוכנת והיא של חינו יהודי מותר לישראל לשחטה וליקח ממנה בשר ומותר לישראל לקנות מן העובד כוכבים וכ"כ בעל העטור טורים:

(אע"ד) (בהב) הרמב"ם חפילו בפגימה קטנה ביותר מטרפה ולא הזכיר חגירת לפורן. וכ"כ הרשב"א שיעור פגימה כל שהוא ובגד שהחגור בה כל שהוא חפילו כחוט השערה והאז"ל פחק כדי שתחגור בה לפורן. טורים ומכאן לדבוק בלפורן ובבשר ולא בדבר אחר: (אע"ה) אם המסוככת עומ' אלא הקתח לריך שיביא ולא יוליד אבל אם היא בחמלט הסכין פסולה בכל ענין ורב אלפס פסק חפילו בחמלט הסכין אם העוקן כלפי ראש הסכין כשר אם הולך ולא הביא שאין עוקן הפגימה קורע אלא בפגעו ולא כשיורד ממנו' ואם העוקן כלפי הזנב אזי כשר אם הביא ולא הולך וכ"כ הרמב"ם ורש"י כתב בסברא ראשונה וזהו הסכים ח"א ז"ל טורים. אמר המחוקק מלאחי בשם המחבר שכתב כי מה דפסק רב אלפס חפילו בחמלט הסכין אם העוקן כלפי הראש הסכין כשר אם הולך ולא הביא לשון זה לריך להזיבוה באופן זה אם העוקן אינו רואה לומר מיד העוקן שנהפך כלפי הראש אלא רואה לומר מקום שבו העוקן הוא כלפי הראש אבל החוד מן העוקן נהפך כלפי הקתח אבל אם מקום העוקן הוא ללד הקתח וחוד העוקן נהפך כלפי ראש הסכין הוא ההפך ואסור:

(אע"ו) אפי' אמר ברי לי שלא עשיתי אלא הולכי' בפגימה מסוככת אין נחמין דמלתא דלא רמיא עליה דחייש' לאו אדעתיה חא"ב דיע בתחלה שיש בסכין פגימה. ע"כ גרסא לפסול כל פגימה וחפילו מסוככת שגמלאה נזחר שחיטה. ועוד שאין גיול שחמלא ברישא דסכין' מיסודו של הר"ר פרץ. וכ"כ סמ"ק מרדכי. וכן מנהג בחשכנו: (אע"ז) באשכנו נוהגים שלא לשחוט בסכין דומה לסכסכה מפני שהין אלו בקיאיין בדברי: (אע"ח) בספר המלוות כ' יש נוהגין לקשור מילתיה על הפגימה ולשחוט בו ואין לגזור שמה' שחיטתו בלי מילתיה כיון

החיר חפילו בחשפה שבבית ולא אסר אלא בחשפה שבשוק. טורים:

(אס"ה) משומד לעבודת כוכבים אוכל נבל' להכעיס. כתב הרשב"א שאין מוקרין לו לכחלה לשחוט אבל אם ישראל עומד על גבו ושחט בדיעבד כשר. וע"י זדיקה הסכין תחלה או סוף ור"א ז"ל כתב שדיעבד כעובד כוכבים טורים. משומד לעבודה כוכבים או מהלל שבת במיד פטם אחת ואינו מפקיר עצמו לעשות בפרהסיא גרסה דכסוף לא מקרי משומד לאסור שחיטתו בדיעבד רבי' ברוך. מרדכי: (אס"ו) לבתחלה אין לכניח קטן לשחיטה חפילו אחרים עומדים על גבו ר"ח מרדכי. וכן נהגים בחשכנו אמנם בשאר מקומות ראינו מקילין בה ותמתי:

(אס"ז) השוחט לשם הרים וגבעות לשם חמך ולזכר כוכבים ומזלות אין לו

דין תקרובת עבודה כוכבים לאוסרה בהנאה אבל שחיטתו פסולה ופירש ר"י חפילו אין מכיין לעבודם. וכתב הרמב"ם אם מכיין לעבודם הוי תקרובת עבודה כוכבי' אינו מכיין לעבודם אלא לרפואה וכיוצא בזה בדברי הבאי שחיטתו פסולה ומותרת בהנאה טורים שחט לשם שר על שר או לשם שר אחד משרי הדגרי' בין ששחט לשם מיכאל שר הגדול בין לשם שלשול הקטן שבים כשיזיב או זכר מחים ואסור בהנאה לר"י דווקא בתפוסין לעבדו. ולהרמב"ם חפילו לא נחכוון לעבודו טורים:

(אס"ח) אם שחט בסכין של משמשי עבודה כוכבים בהמה שהוא מתקן

בשחיטתו כתב הרב ר' שמשון יולין הנאה לים המלח. וכמה הנאה כדי שבר סכין לשחוט בה. ור"א ז"ל כתב שא"ל דבהנאה מועטת כוז שרי בדיעבד טורים: (אס"ט) שאם בסכין של אינו יהודי כתב הרשב"א חפילו יודע שאינו בן יומו לריך לקלוף מקום בית השחיטה דשומן הנדבך בדופן הסכין אין נגסם ונבלע בדופני בית השחיטה וכ"כ המרדכי. ור"א ז"ל כתב חפילו בסתם שאינו יודע אם הוא בן יומו אם לא ח"ל לא קליפה ולא הדחה ואם יודע שהוא בן יומו קולף מקום בית השחיטה אבל לא יבול לשחוט על דעת שיקלוף בית השחיטה דשמה יפכה ולא יקלוף טורים. וריב"ם היה מלריך קליפה לכל הכשר שחוקך בסכין של אינו יהודי ולא נראה לר"י דווקא בבית השחיטה נחמתי דוחק נכחין מרדכי: (ארף ע) כתב הרמב"ם שחט לחוד הגומא אסור לחכול משחיטתו עד שיבדוק אחריו חייביין שמה מין הוא. וברשב"א כתב ח"פ שאסור לעשותו אין שחיטתו פסולה שאין מויליין האדם מחוקק כשרות עד שיבדוק גמלא חשוד. טורים: (אע"א) אפירו לאחר

לכחלה די בסיון א' וכן רבינו ברוך והרמב"ם כתבו שגריך לכחלה גם בעוף שני סימנין וזהו הסכי' א"ח ז"ל טורים וכ"כ בספר המנו' ללשון אחר וכן המרדכי אותם ב"ח שדוקין הסימנים לאחר שחיטה כגומא והוחזין בסימנין דרך הפה לראש דטעות הוא זה כי אין זה דיקה דשמה לא נשחט הרוב והאן רוב הגר' לטעים בטיגין מרדכי: (א"ח) בהמה א"פ שרואה לנשלה חף ע"פ שמנחת' גריך לחתוך הוורידין וכ"כ בה"ג הכך מוזקין דבכמה גריך לחתכינהו בכדי סימנין א"ע"ג דלמחר רב חסדא לא אמר ולא יבדוק אלא בעוף הוחזי וזולתו כולתו כחחד זמנין דבכמה גמי זולתו כולו כחחד ואלא גרסה לא"ח ז"ל טורים וכן לא הכירא לספר המלות מינה סימנא דמעשי' בכל יום שאינו מבשלי' וזולין עופות בלי נתוח וא"ע"פ ששחט ולא נקבו הוורידין אלא נראה דדוקא אותן שזולין כחחד עם הראש אבל האן שחוחזין הראש ח"ל: (א"ח) רש"י פסק כרב לחומר' עוף לעוף ור"ח פוסק כשמואל לקול' מבכמי' לעוף מרדכי. שיעור שהיה דמשערין א"ח גרבינה ועומדת בשחוט שאין משערין אלא בכדי חתיכה הסימנין לבד. וי"ח שמשערין בכדי שיגביהנה ויבדילנה וישחטנה וכן עיקר. ומינה אין משערין בכדי שחיטה כל הסימנים אלא בכדי שישחט הרוב שהוא ככשר שחיטה וכ"כ הרמב"ם אלא שחלק בעוף שכתב כדי הגבסה והרבלה ושחיטה דקה ובגסה כדי הגבסה והרבלה וזהו הסכים הראש' אלא שכתב א"ע"ג דמשערין כדי שחיטה גסה ובגבחה והרבלה היינו דוקא לכהמה אבל לעוף לא משערין אלא כדי שחיטה בכמה לחודה ולא מסתברא להקל כולי האי לשער בגבסה והרבלה בכמה לעוף טורים. ואני המחבר אומר כי בהשכנו נוכחין שלא לשער בגבסה. ולכן נוכחים להטריף בעוף שהיה כל שהיה דבשיעור מיעוט ישחוט רוב סימן אחד. וקיימא לכו שיעור שהיה גסה לבסה דקה לדקה עוף לעוף וכן הוא בה"ג שחיטה שנהן וכן פסקו ה"ג הלכה למעשה. וכן הוא במרדכי וז"ל שיעור שהיה כדי שחיטה חתרת דקה לדקה גסה לבסה ועוף לעוף ולא קיימא לן כד' יוס' בר' חנינא דלמחר עד שיגבסהו וכו'. ויש להזהר כשהשדס מתהיל לשחוט בעוף וחתך מעט עד שהדס יאל והגביה סכינו מן הזואר לא יגמור שחיטתו שמה חתך משהו מן השט קודם שהגביה סכינו ושהיה פסולה במיעוט קמח זולת גמיט' הכל ואפילו לא הגביה סכינו אלא מעט לברי לפי דשחיית עוף מועטת היא מאל דשחיטת רוב סימן א' בעוף נעשה מהרה ואפילו אמר השוחט כדי

שיש שם היכר גדול. עכ"ל ולא ראיתי נוכח כן בהשכנו ובמרדכי מחיר ע"י קשירה דוקא כיון שפגסו ב"ט: (א"ח) אבשרא וחסופר' ואלהת' רוחתה י"ח שגל הרוחות לא היה לריך מפני דבית השחיטה מרווח רווח ומינה נהגו העולם לפסול כשנמלא פנימה מן הלדדן וגם השמכוה רצון הקרתי ובחטתה בזה זה בנימי' י"ב דיקו' וכן תופש עיקר רבינו יחיאל מפרי"ן. נור דבי: (אלף פ) שמעתי שר' יוקר ה' גריל להכות הסכין בנתן קודם שהיה מליטו ולא זכיתי לנחול אח פי עזמו חזק היה המעשה מרדכי: (א"ח) כבין שיש בו פנימות הרבה נדון כמנינה ואפילו בדיעבד פסולה ופירש"י אפילו כולה מסוכסכת. ובעל העטור כתב אם הם מסוכסכת כשרה בדיעבד אם שחט בעיני טלה פגע בעוקן הפגימה אלא בדבר שהם חוגרות וא"ח ז"ל הסכי' לפירש"י טורי': (א"ח) יש חומרים אם נגע הסכין במפרקת ראשונה ושחט בה אחרי כן אחרות ולאבד הסכין בלי בדיקת הסכין כל ששחט בה אחרי כן אחר' שמה נכנס במפרק' הראשונ' וה"ח ז"ל מחסרי' צוב. טורים וכן רבינו יבדוק בר קלוימוס וכן רבינו שמריה. מרדכי. אבל אם לא דקו קודם השחיטה ולאבד אחרי כן שחיטתו פסולה ומינה כתב א"ח ז"ל טבח שיש לו כהין יחידה לשחיטה ומקום יחידה שמלטיעו שט תמיד נחוקת דדוק הוא וזה ששט בו בלא בדיקה ולאבד שחיטתו כשרה טורים כ' בעל העטור אם נמלא עולם המפרקת שבור והסכין פגום על ידי חיה מעשה ושאלתי והשכתי כיון שדרך שחיטה נפגם לא דמי למשבר בה עגמות אפסולה. ורבותי נחלקו עלי ושאלתי פי ה"ר יעקב והשיב כדברי. טורים: (א"ח) כתב בעל העטור אם נחר שחיט' העוף הביא בכמה לשחוט או ששחט בכמה ראשונה ואחר כך הביא ממין אחר כגון חיה או עוף גריך לברך פעם אחרת אבל אם הוא ממין הראשון א"ל לברך וה"ח ז"ל לא חלק שכלם גריך לברך פעם שנית טורים. ואם מתחלה כשגריך היו לפניו אחרות כתב בס"ח אם כשנבדחין לפניו האחרות שי עוד לפניו מחותן שהיו לפניו כשגרך ח"ל לברך על אותן שמתחילן לפניו חף אם גמר לשחוט כל אשר לפניו לריך לברך על האחרות ואין נראה לחלק עליו ח"כ היה דעתו על כל מה שיבא לו טורים: (א"ח) כדי תפיס' רואה לומר השיעור בושט המעלה חלל הראש ופירש"י כדי תפיסה ד' לנעמות. ובה"ג פי' כדי שיאחוז בלי ארבעו' וכוח רוחב ארבע ושיעור זה בשור הגדול טורים: (א"ח) בעוף לרעה רב אלפס אפילו

הלכות שחיטה

לי שלא תחתי רק מן העור אין סומכין עליו כיון שיש להם דם ורחק על גב דקנה סמוך לעור הוא ובקנה אין לחוש למעוט קמח. מ"מ לפעמים גם השוט כמון לעור ע"י אהיות סימנין שחופש בהן כשהם לשחוט ואם בלא לשחוט אחר שיגביה סבינו כי"ז יעשה אומרי' לו שחוט את רוב הקנה ואחר השחיטה יתפך הושט וידקקה דושט אין לו בדיקה מבחוץ הלא מבפני' ואם אין בקי בדיקה' לא יגמ' שחיטתו כלל הלא ימכר' לעוב' כוכבי' רק שימית העוב' כוכבי' העוף בפניו מרדכי וכ"כ הר"ר פרץ בהגהת סמ"ק: (א"ה) שהה במעוט סימנין בין בתחלה בין בסוף חסור והר"מ פי' במעוט קמח דוקא אבל שחט רוב אחד בעוף ורוב שנים בבהמה אפי' שבה הרבה כשרה ולכן כתב בעוף כבר שייך שהיה בקנה שאם שחט רובו ושהה כבר נגמרה השחיטה וכשרה ואם שחט מיעוטו חוזר ושחטו כל זמן שירצה ואל"א כתב ובאשכנז ובג' פתחוהו לכהמיר כרש"י טורים לפי דעת ה"ג היכה דשהה במיעוט סימנין אפי' במיעוט בתרא עבדין לחומרא וכן בשאר הלכות ולפי דעת ספר המלות כשר ובאשכנז נוהגין כמו ה"ג וטורפין הכל בין בקנה בין בושט בין בתחלה בין בסוף:

(א"ש) לפי ר' חשע' הוה חסור לשחוט בסכין רעה בבהמה פי' מתאר ששחט רוב סימן הראשון שהה במעוט סימן הראשון קודם שיהחיל לשחוט השני כדי שיעור שהיה ונשאר בפי' או בתיקו. אם שחט בתמלע הסכין אין לחוש אם ראשו מתכסה בעור כיון שהסכין במקו' שזוחט בו כנגד הסימנים אינו מכוסה. וכ"כ בספר המלות. והר"א ממנין היה מהמיר גם בזה. טורים: (אלף ז) החליד במעוט סימנין מיבעיא ולא הויפטיט' ליה ולחומרא. וגם בזה פירש' במיעוט בתרא דלאחר ששחט רוב הסימן התלד החת המיעוט ושחטו ממטה למעל' ואח"כ גמר השחיט' כדרכה וכן אם שחט רוב אחד בבהמה והחליד הסכין החת מיעוט הכשאר ושחט סימן שני אבל במיעוט בתרא כשר. וחלו"ל כתב כרש"י טורים. החליד במיעוט סימנין מכו. רש"י ור"ח ו' ע"ט אושע"א הלוי פי' מה שפירש ולפי שלא נהבדר דבר זה ונחלקו בו הקדמונים בפי' בעיה זו יש לחסור כל שהיה וכל חלדה במעוט קמח ובתרא בקנה ובושט וגם יש להיזהר בסכין רעה שלא לשחוט ולהחירך במיעוט בתרא. מרדכי:

(אצ"א) בתוספ' הניח היה שחט וחתך הראש בבהמה אחת אם נחבטן שחיטתו פסולה ואם לאו כשרה. ואמר רבינו מאיר שמעשה היה ודקקה רחבי"ה ואמר על פי רש"י ולא נראה למחר"ס מרדכי ובאשכנז נוהגין

להטריף את שחט רוב המפרקת אפי' בהולכה והובאה ויש להחמיר בשחי' לשחוט דגיסטרף דלשון אחד פירוש רש"י גימין חזי אפילו על ידי הולכה והובאה. אבל רוב הפוסקי' מתירים: (אצ"ב) הגרפה לילד כגון ששחט שלא במקו' שחיטה וכבר כתבינא לעיל דבמקום שחיטה בקנה משפוי כובע ולמטה ואם שחט למעלה ממקום שחיטה או שהחיל לשחוט במקו' שחיטה ושחט הגרמה והטה בסכין חוץ למקום שחיטה וגמר שם שחיטתו פסולה אבל אם שחט הרוב במקומה והטה כלפי מעלה וגמר שם כשרה אפי' למי שפוסל שהיה וחלדה במעוט בתרא דדוקא ששחט רוב חלל הקנה אבל ברוב הטבעת לא סגי לפי שאין מקיפו' כל הקנה ואע"פ ששחט רובו עדיין לא שחט רוב הקנה חוץ מטבעת העליו' שהיא מקפה כל הקנה ורש"י פוסל גם בזה שכתב בין שחט שלישי והגרים שלישי ושחט שלישי בין הגרים שלישי ושחט שלישי ואפי' שחט ב' שלישים והגרים שלישי הכל פסול ואח"ל לא פסק כמותו במה שפוסל כששחט ב' שלישים והגרים שלישי. ובענין שחט שלישי והגרים שלישי ושחט שלישי או אפכה אחר' הכל ואפי' הגרים שלישי ושחט ב' שלישי' והרמב"ם הכשיר הכל חוץ מהגרים שלישי ושחט שלישי והגרים שלישי אבל שחט שלישי והגרים שלישי ושחט שלישי או הגרים שלישי ושחט שלישי או הגרים שלישי ושחט ב' שלישים כשרה ולזה היה נוטה דעת אח"ל וכל זה דוקא בקנה אבל בושט אפי' אם שחט בו כל שהוא חוץ למקום שחיטה קודם לגמר הכשר שחיטה פסולה אע"פ שגמר כל השחיט' במקומו לפי שנקיבתו במטהו בשחיטות אשכנזיות כמו שזכרנו' להטריף הגרמה אם לא שיר כחלה חוט בטבעת הגדול' ללד הראש על פני כולה כרגע דרבי יוסי בר' יהודה וכן ראיתי נוהג מורי חזי מהר"ר יהודה לנדא ז"ל חיה לישן המרדכי' ובהלכות שחיטה מסדר ר' יחיאל ז"ל ראיתי שכתב ראוי לשחוט שיתרחק מטבעת הגדולה ולשחוט למטה דקיי"ל כל הוואר כשר לשחיטה כדי להסתיק מן הספק ע"ל ר' ברוך. מרדכי: (אצ"ג) ומקום שחיטה בושט שיניח ללד הראש כדי שיהיה יד ועיניו בהלכות גדולות כמו שיאחז בשתי אלבעותיו ורבינו שלמה פירש ארבע. ופירש הר"י יאחק בר' מאיר ארבע אלבעות בשוורים גדול' מתאך ואל"ך כל ח' לפי קטנו ספר התלום. ובקנה למטה עד בין אגפים. יש להסתפק אם למטה ממקום חבורין לגוף קאמר או למטה במקו' ששוכבת על העוף דהיינו למטה בסוף ע"כ על כנף המחובר לגוף. מרדכי: (אצ"ד) נשאל מהר"ר יעקב מו"ק גדול הדור על אחד ששחט עוף גדול בדיק' ובשר ואמר גמר שחיטה מלא ששחט מהגרגר' שלם על

מלא בתשובות הגאונים שדרך לברך על כל שחיטה ושחיטה שמה כחה ודבר יביתים דבר שאינו מענין השחיטה. ואין טעם זה נראה לי דלשו משום שמה ישכח יברך ברכה שאינה לריכה. וכן כתב רבינו שמואל בן חפני ור' קלונימוס מרומי לברך על כל שחיטה ושחיטה. וכתב בחור זרוע נראה לי לקיים דברים בשני מינים כגון חיה ועוף שזו לריך לברך על כל שחיטה ושחיטה. מיהו נראה בעיני לפי האמת דאפי' בהמה וחיה עוף ברכה אחת לכולן הואיל וברכותיהן שוות מרדכי. וכן המנהג עוד מלא רחבי"ה בתשובות הגאונים מי ששחט והיזד ולא ברך על כסוי הדם אסור לו לחבול ממנו אבל להחריס מותר והוא חייב מלקות מרדכי. פירש רבינו חננאל שור הכר שקורין צופילי רבותיו הגאונים נמנו עליו שמכסין את דמו. ולא אפשרו את חיה היא אי בהמה וחלבו אסור מספק וכן הלכה. מרדכי. אי המחוקק מלאהי בשם המחבר וז"ל. אמת הוא כי הערוך פירש כן בערך שור. אבל רבינו ישיעיהו האחרון כתב שהצופילי הוא מריא בלשון הקדש. ולפי פירושו אין לספקו במיה. וכן מנהג שאין לככות דם שחיטה:

(אלף ק) כוי שכוה ספק חיה וכלאי' הבא מצבקה וחיה לריך לככות דמו. אבל אין לברך עליהן מפני שהוא ספק. ובעל בטעור כתב דמברכין עליהן ולא נכירא להרא"ש. כתב בעל הטעור לריך להזמין העפר למטה לשם כסוי ואלאי' כתב שאין לריך שיתנוגש לשם כסוי וכן המנהג:

הלכות טריפות

(אק"א) נפתחה בגלגלת ונחסר ממנה לסלע כתב רש"י שהוא טרפה. וכן כתב הרמב"ם שאם חסר לסלע טרפה ואם נקבה נקבים שיש בהם חסרון אם יש כולן לסלע טרפה. ולפי זה לריך לומר מתקיימן דקתי ואלו כשרות וקא חשיב נפתחה בגלגלת מיירי כשאינו בו כסלע ובעל הטעור כתב שיא כשרה. וכן יראה מדברי אדוני אבי ז"ל שהביא משנת ואלו כשרות גלגולת שנחבסה כפשוטו ולא חלק: (אק"ב) השהי' יש לו שני קרויין זה על זה ואם נקב זה בלא זה בהא חיבה פלוגתא ורבינו תם אוסר בנקב העליון לבד ומתיר בנקב התחתון לבד ורב אלפס אוסר בנקב התחתון ומתיר בעליון. ורבינו תלמיד כתב בנתיב עד שינקבו שניהם. וכן יראה מדברי הרמב"ם וכן מסקינת חוהי ז"ל טורים: (אק"ג) נפקתה חוהי השדרה כנגד עובי הפיזול של פרשה שלישיית פי' הרש"ל יראה שהיא

גל הסנין והכיב דע"י גלגול הגדרגת עשה זה. ע"כ: (אצ"ה) עיקור פירש"י ששחט אצ"ה פגום ונעקרו הסומנין. וה"ג ור"י כתבו ונעקרו ממקומו הסי' אלו ששחט ממקומו ופסי' בעו' אם נשחט סי' א' ושמט השני פסול. טורים: אצ"ו) ואם נמלא הסיומן השמוט שחוט כתב הרמב"ם חס לא תפס בסימנין שרה. שחי אפסר לשמוטה שחטשה שחיטה כוללי' אחרי השחיטה נשמוט ואם תפס בסימנין הרי זו ספק ובלה ולא הזכיר טום בדיקה ויש צדדים שאפי' תפס בסימנים מותר ע"י בדיקה שיבדוק אם נעשה קוד' שחיטה אם לא. כ"ל דב"ה ביהמה אחרת וישחוט הסי' אח"כ יעקרנו ממוקומו אם שחי מק' השחיטה שוות כשרה שפסס שזו כשחטה קוד' גם הראשונה נשחטה קוד' ואם השניה מאלו דמה יותר פסולה שזכו סימן שהראשון נשמוט קוד' חייטת ואלאי' כתב דלא מכחי בדיק' חלף כשלא תפס אבל תפס לא מכחי בדיקה ופסולה. טורי'. הלכ' בפוסקין הכל מותר שחוט חופסי' בסימני': (אצ"י) השוחט בשני' או בשלשה מקומות כשרה. פי' רש"י במק' אחד קנה רוב הסיומן. ובמק' אחד בקיה מיעוט הסיומן. ובשאלות מפרש כגון כל ארון במקומות שבעתה אחת וכיוצא בהן בושט ששחט בהקיפו ז' סימן כאלו מעט וכו' ומשחט בהקיפו החתכים ז' ולא בלא רוב. וכן מפורש בכתב רבי חלוד הדני עכ"ל ספר המלות. ועוד פירש בשאלות שאפי' חקך מעט בקנה למעלה לזד העור וחזר וחקך יצטע לזד אחר זה שלא כנגד זה כשרה דמלטרפין עכ"ל:

(אצ"ה) ניקבה הריחא אחר שחיטת הקנה קוד' ששחט הושט או נקבו המעים אחר שחיטת הושט קוד' שנכחט הקנה יש מעשירין ואין דעת אלא' כן כתב בה"ג שבעת יבסה ואח"כ יברך אפי' דבעל הניחות צנרך עליהו עובר לעשייתן הוי מילי בתחילה המורה על זו סיום מזה היא. ובאמלע מזה אין ראוי לברך. וי"ל כן מברך על השחיטה קוד' התחלת המלוא. וכן הכסוי אחר גמר המלוא. וכתב אדוני אבי ז"ל ולא נכחו כן טורים: (אצ"ט) השוחט בהמות או חיות או עופו' וסת ביניה' דבבר שאינו מענין השחיט' כתב בספר התורה שספק הוא אם לריך לחזור לברך על השחיט' כעו' מי ששה בין תפילין או שחלכו מי ששה בחלמט חליתו שאין לריך לחזור ולברך המוליא ומתיר שספק הוא אסור להיחב בנתיים ובה"ג שחט חסם בין עוף לעוף מכסה אותו ששחט ואח"כ יברך וישחוט האחר. ואין לגטות מקבלתם כל זמן שאין ראייה ברורה לחזור דבריים ספר המלות. וראשונה

הרכות טריפות

וכשרה . ומקלח המורים אסרו בין כך ובין כך וזוה דעניו נוטה וסר"ר חלעזר נר נתון ספק כעולא דלוי חוששין אפי' בקון בתרוב ובכל עין כשר . וזוה הסכים רר"ש ואפילו לדבריו אם יש עליו קורט דם מבהין ודאי טרפה דודאי נקב כולו : (אק"ה) ר' אומר אפי' נטל כל הכפק כבר ובעל העטור כתב קיימא לן כר' חבל בתשובת הגאונים כתבו מדקתמר וגו' של זפק גדון כוונט ש"מ לא קיימא לן כר' דאמר אפי' נטל דהא חיכת מקום דאפי' בנקב לבד טרפה טריים . נפחתה בגרירת פרה"י נפחתה כמין דלת שלא נטל הפחת חלא חלוי ועומד זקוף כפי כדלת על פי החרובה אף הפחת גדול כדי שיכנס ויאלץ בו איסר טרפה . וכן רבא:פס מחיסר טרפה ואם לאו שאינו חלא כאיסר מולמס כשרה כיון שהדלת סוהם הנקב והרמב"ם כתב נפחתה נקב מפותש משני דלדים כדי שיכנס ויאלץ בו איסר טרפה . וכן רבא:פס שכיון שנקבה משני דלדים נטרף בשיעור קטן . טורים: (אק"ה) הקנה צקסו משכנסם חתח הכוח מחפול ומשם יפרל לשלבה ראשי' . הלאחד נוטה ללך הלב ובאחד לכבד . והאחד לריאה ופירש"י דשל לב ובל ריאה נקיבתן במשכו . ושל כבד דמי ככבד ור"ח פסק בלשתן נקיבתן במשכו . טורי' :

שהיא טרפה ויש מחירין ובעוף טרפות החוט עד בין האגפים התחלת המקום שחס מחוברין בו בגוף והרשב"א כתב עד כלות מקום חבורן בגוף . ולא נהירא : (אק"ד) כתב הרמב"ם נטל לחי העליון אכל התחלה אכל המעט עד הסימן ולא נעקרו הרי זה מותר . ואחי כתבתי למעלה שאפי' נעקרו רובן מהלחי אם המיעוט נשאר מחובר במקום אחד כשר עד שיעקרו כולן או שלא נשאר המיעוט במקום אחד וגם אחי תמה על מה שאסור לחי העליון ביון שאינו מפורסם וכי יש להוסף על הטרפות ואין לדקדק מדהכשיר בחמתן מכלל דבעליון טרפה ולגופיה אלטררין לחשמוטיין אע"ג דסימנין מחוברין בוכשרה וכ"ש בעליון טורים : (אק"ה) אם שני העורות מן הובט אדומים או שניהם לבנים כתב בעל העטור שא' מהן לקה וחברו מגין עליו והוא ליה כנקב זה בלא זה ואיכא מ"ד שהוא טרפה . וכתב א"ח ז"ל וכן נראה לי דלא דמי לנקב קטן דחברו מגין עליו אכל הכא שבונו לקוי אין מתקיים ע"י השני . כיצד יעשה אם עוף הוא בודק הקנה מבהין וטוחטו ואח"כ מהפך הובט ובודק בפני' . ובעל העטור כתב וגם אם בהמה היא שוחט' ובודקה בפנים אם יש בה קורט דם פסולה ואם לאו כשרה ולא חיישין שמה במקום דם שחט דמנכרה מלתא ע"כ . ודבר קשה הוא להחיר בבהמ' שמתלכלך בדם שחיטה ואין קורט של דם האדום ניכר בו . ופירש"י דהוא הדיו נמי לענין אין לו בדיקה מבהין וא"ל כתב שנקב ניכר בו מבהין אע"פ שהוא אדום . ויש מחלקין כשהנקב במקו' ידוע יכול לבדוק אכל כשאני במקום ידוע חינו יכול לבדוקו ואם היא בהמה אין לו הקנה שאי אפשר לשוחט ולהפכו ואח"כ לבדוקו דשא' שחט במקום נקב טורים : (אק"ו) עוף הבא לפנינו וזוארו מלוכלך בדם פירש"י שאין חוששין לספק דרום' לבדוק מקום המלוכלך . וריב"א פ"י שא"ל בדיקה כלל דלא חיישין לנקובה חלא לרין בדיקה משום ספק דרוסה :

הרכות טרפות הריאה

(אף קי') אם חסרה הענויחה דורדא . פ"י רש"י דכשרה ואם יש לה שנים טרפ' ור' אפרים חוסר כשהיא חסרה ומכשיר בשנים . וכן רבינו יחזק בר' אברהם מכשיר בשנים . כי על אחת לא היה מסתפק רק על שנים . ולפי דבריו אם אין לה אפי' אחת טרפה . וכן סובר רבינו יקר ובסמ"ג מטריף כשאין לה שנים . והגאונים מכשירין בין אם אין לה כלל בין אם יש לה שנים . טורים :

(אק"א) נשאר אדוני אבי מהר"ר יהודה לנדא ז"ל על עינוייתה דורדא שממלחת חודה בראשה ולא עולה כיצנה' אם נקרה שגוי וטרפה או לא והסבין וז"ל הני כותב לך לשון הכדירות שלי אין לה מריץ כחור' עינוייתה דורדא טרפה . ואם היא גדולה יותר מדאי כואנה הסנוכה לאומה . אין שינה חוארה שיש לכל ודלא או שפוחה מעלה הדם בנפחה הרי היא כואנה וטרפה עכ"ל בכדירות . לשון חואר רואה לומר לורחה הרגילה בה וא"כ זו שהיא משוכה כואנה ולא עולה יש להטריפה ובה דקא אמרינן לנחור דאמר אם נמלאו שנים כהאחה טילה למיין חואה שחברה לא קשיא דודאי בחינה אין קשיא חא חינה משוכה דדוקא בענוייתה אמרינן שינה חוארה טרפה ולא

(אק"א) אמר עולא יסב לו קין בושט אין חוששין שמה הבריה . ורוב המפרשים פסקו דלא כוותיה חלא חוששין שמה הבריה ופירש"י הבריה נקב מלשון וברא אחסן בהרבותם ולרין בדיקה למאן דאמר וטש יש לו בדיקה בנקב . וי"מ הבריה מלשון ברי' שמה נקב ונחופא ואמר' קרום שעלה מחמת מכה בושט חינו קרום וכו' כתב הרמב"ם שהיא ספק נבלה שמה נקב בושט ועלה הקרום במקום הנקב . וכתב הרשב"א במה דברי' אמור' כשנמלאת קורט דם בושט או סביב הקוף חבל לא נמלא עליו קורט דם בידוע שהוא לאחר שחיטה

ולא באונות דמיני הטרפות תלויות בדרכי גדול הריאה וקיים להו לרנן דלונת פעמים עגולה ופעמים חדודה אבל עיגולתה דריסה עגולה עכ"ל: (אק"ב) כל יתר כנטול דמי מעשה גח לפני רבתי בתרמולת שהיה לה במקום לומה הגדין למעלה בידך אלבעת אחד יתיר וכהי בו ענש ולפורן ונחלקו בדבר. יש אוסרין מטעם כל יתר כנטול דמי ויש מתירין ואומרין דוקא רגל הוא יתר וטרפה. אבל אלבעת לא היו יתיר וכשרה. וזה אשר השיב הר"ר יהודה משפירא דעתי נוטה דלא שייך לומר יתר כנטול דמי אלא ביהמה שיש בה ויש עומד. כגון בה חמש רגלים דוקא רגלים אבל דבר אחר לא. כגון שעלנה שם יבלת ובה עלם אינה אכורה. וכמו שני מעים היואלים ותרי סיה דביי שהן כיוולא בהן וכ"כ המרדכי בשם הראב"ן. וכן כתב מוהר"ר יצחק בר משה ורה"ב"ן כתב בספרו אירע מעשה לפני רב קלונימוס בר' יהודה ובימי ר' יצחק חנוי ביקרי מנגל"ה ואלי אליעזר בר נתן בכבש שהיה מעי יולא כלורך אלבעת מן המעים והיה סתום אותו מעי בסופו והרטי בה מן המעים לתוכו ומתכוו יולא אל המעים וישבנו לדון בהלכה והסכמנו כלנו להתיר. כי בעוף ואלוין מן הקורקובן שני מעי' אחד אל הזפק והשני הוא אל המעי' הכל כהא מעי היוולא אין זה כנגדו בעוף ואין לתקום טרפות שמו חכמים. עכ"ל הראב"ן: (אק"ג) יתרת דברי דלוי וכשר כתב בעל העטור דלא מכשרין אלא כשעומדת ממנו בסדר שאר האונות אבל אם היא ציני וציני רוצה לומר תחת האונות לצד פנים כמו הורדא טרפה בין בימין בין בשמאל. אבל הרמב"ם כתב כל מקום שהוא כלפי פנים הריאה אין התום' אסור הלא א"כ יהיה בגובה. ואח"כ הכסים לסבבת בעל העטור. וכתב אם נמלאת הורדא בלד שמאל טרפה. וכן פסקו ר"ת ורבינו יצחק. ורבינו ברוך כתב בשם רבינו יהודה בר' קלונימוס ומשם ר"ת מצי"ם דמות. היתה חסרה מלאות רימין כתב הרמב"ם שהורדא משלמת אוחה. ורש"י כתב שאינה משלמת טוב להחמיר טורים. ובסמ"ג מטריף: (אק"ד) כתב הרמב"ם נמלאו שתי חובות בגובה אחת ואין נראות כשתים דביקות אם היה ביניהם קצין עלה הדם בין שיעקרו בין באמנויותו בין בסופן כדי שיוכר בהן שהן שתיים דביקות מותרות ואם לאו טרפה. ויש שכתב אי כריבין מעקרו עד סופן מותרות כהנה ויפדקוין לה אי מקפה יתק' ביניהן הלא היא וטרפה ואי לאו כשרה ולישאל דתלמודא משמע כפי' רש"י דלא רובח הכירה כל שהיה כשרה וכן עיקר. עכ"ל הרא"ש. נקבה הריאה ואין מקום לתלות והדבר ספק

אם נקב דומיין אי לאו עויזין נקב אחד אללי אם הן דומיין כשרה ומדמיין מגסה לגסה ומדקה לדקה אבל מגסה לדקה ומדק' לגסה לאו פירש"ר אלפס שמדמיין מריאה לריאה אחרת רק שחיה' הבהמה אם גסה גסה אם דקה דקה ורש"י פירש שאין מדמיין מבהמה לבהמה אחרת ואפי' באותה בהמה דוקא מצינה לאונת ומאומה לאומה אבל לא מאומה לחומה. ולא מחומה לאומה וכן היא מסקנת ה"א ז"ל. טורים. לשהן הרמב"ם אחד מהמפני הריאה נקב הפני' לחברו טרפה ויראה מלשונו דכל שכן אם נקב לבשר. ולא נירח. טורים: (אקט"ו) נישוח בשר הריאה כמיס בפנים כשרה ובלבד שיכיו כל סמפוטה' קיימין ופי' רב אלפס דוקא שהיא מחו המים ד' אבל אם הם עכורין או סרוחין טרפה. וכ"כ הרמב"ם. והרא"ש הכשיר לה. בטבורים או סרוחים: (אקט"ז) כתב הרמב"ם חסר מגוף הריאה אע"פ שלא נקבה הרי היה כמו שחסר שאר האונות. ובעל העטור כתב שהיא כשרה כיון שהעור קיים אע"פ שנקטמה והכי מסתבר. טורים: (אק"י) ריאה שיש בה אבעבועות אפי' הן גדולות הרבה ומלאות מים כשרה. ומינהו לרב אלפס לריך שלא יכיו עכורין ולא סרוחין. וכ"כ הרמב"ם ריאה שיש בה אבעבועות אם הם מלאות רוח או מים זכים או לחם הנמשכת לו יתכן יבשה וקשה אפי' בניפחה מותרת ואם יש בה ליתה סרוחה או עכורה טרפה. וכתב עוד כשזו"ה היתה ובדוק אותה לריך לבדוק הסמפון שהחיה אם נמלא נקוב טרפה. והרא"ש מתיר אפי' בעכורין וסרוחין. וגם לא כויר דביקת הסמפון. טורים: (אק"ח) מסיק רבינא שאין חלוק בין ריאה שהאדימה מקלתה לריאה שהאדימה כולה. ופירש"י האדימה כעין דם רע הנקבצ' שקורין שפירו' ר"א בלע"ו וכשרה דדאמריין שם אדומה דררה מדר' נתן. ורי"ח פי' שאין חלוק וטרפה חט' לו במקלתה. וכן בפסקי הלכות שנכתבו בה"כ של רבינו יעקב שמה שאמרו אדומה כשרה מדר' נתן זהו כשרה מתלנתה כמו שרגיה ליתו כשפסלי' אותה. עכ"ל ספר המלואות וכן במרדכי: (אק"י) אובסי' אובסי' כשר פירש רש"י שיש בה מיני' יללות שחורות. והא דאמר' דכיוותה טרפה היינו ברובא. ויגעשה בה לפני ר"ת והכשיר מעשה זה אבל הימח הוא עכ"ל. ע"כ נראה כפי' האלפסי' דאובסי' דהכא היינו כי כוחלה דאמריין לקמן דכשרה. וכן פ' בעל ה"ג: (אלף קב) י"א סרבת כסדרן לריך דביקת לרלות עם עולה בניפחה. אבל רב האי גאון כתב דהפי' דביקת אינה לריכה. ולזה הככים הר"ב טורים. פירש"י דלא מקרי שלא כסדרן הלא סנסרבו שמיכו החינות

הקבות טרפות הריאה

החלומות ממעג לאחלמתי או מחמתיה חבל כל שנסרקה לאוהא שאלה בין מחתוך לגב ואפי' מגב לגב כשרה. אבל שחר כל הפוסקים פסקו דלא מיקרי כסדרן אלא בשחים זו אלל זו. מחתוך של זו לחתוך של זו אבל מגבה של זו ואפילו מחתוך לגב או מחתוך של זו לחתוך של זו שאללה חסורה. ור"ח כתב דאפי' מחתוך לחתוך אין מחירין אלא אם נסרקה כלה מראשה לסופה שכל שיש פלוס ביניהם בראשן או בחלמתייהן או בסופן מתנועעת זו מזו. ולא הורו כן הגאונים אלא כל שהוא מחתוך לחתוך שאללה אפי' בחלמתייהן מראשה של זו לסופה של זו כשר וכן נוהגים בכל המקומות טורים. לדעת רש"י אין סורכה בלי נקב לפיכך חף כסדרן לרדף בדיקה בפיחה לדעת אם נחתם כל הנקב. וכ"כ בהקבות טרפות של רבינו גרשום. וכ"כ בהקבות הגאונים כתב יד רבינו יוסף טוב עים. ולפי פי' זה פסק רבינו שמעון מל"י ב"ש ר"י שב"מ שרד"ך בדיק' אין חלו בקיחין דבבר לפיכך חף כסדרן לת' נכסיר ורש"י חולק על פסק זה ואומר שאלו בקיחין בדיקה בזמן הזכ ומוכל לעמוד על הבדיקה. ולדעת ר"י יש סורכה בלא נקב אלא שסופה להספק ולהקב ולפי' כסדרן מותר בלי בדיקה. וכן העידולפני ריב"א כי ר"ח היה מהיר כסדרן בלי בדיקה מפני שהדבר יאל מפי הגדולים. אמנם במקום שהיה רואה שהקרוס שקורין טיל"א יש בין אוהא לאוהא מעיקרה עד חמלע אומה כי אין לחוש שאינו סורכה שרגיל כן למלוא בהרבה בהמות עכ"ל חמ"ג. ואבכנו מעדיפין כסדרן בשאין קרוס דק. ואין בודקין בנפיחה ובחלמתי"א מכשירין. ובעי' הערוך מטרף סרכה כמין חלון ובחלומי' מחירין וכן ר' יהודה התי' הלכה למעשה

וכ"פ הרמב"ם ור"ח והאנפסי. ובתשובות הגאונים לא מלינו חילוק זה. וכן נוהגים ברוב גליות חדוס ובחרץ להטעמאל. עכ"ל ספר המלות. ובחככנו נוהגי' להטעמי חלון בקלת מקומות. ובסמ"ק כתב אם סדיני חרי אלוין כסדרן לריבה בדיקה בנפיחה ואין דלא בקיחין בנפיחה טריפה. י"א שהיא טרפ חלמתי' ע"י בדיקה בשם ר' נהגאל עכ"ל. ובנהגת סמ"ק לידון דלא בקיחין בדיק' כל סרכה טרפה. ומימי כי ניכא סרכה כי אם קרוס הכורן מחלומה לחתוך כסדרן רגילין להכסיר היכא דליכ' חלון והוא דהיה ליה חסוכא דלוי ואני המחבר אומר כי במעתי בשם חכמי הדור שמה שכתב בעל סמ"ג שהקרוס שקורין טיל"א בלעז יש בין אוהא לאוהא זהו קרוס דק אבל כשהוא עב נחשב לסורכה:

(אקב"א) אומה הנסרקה באומה שאללה מחתוך לחתוך סיה ר"ח אוסרין סמ"ק. והר"ח

ז"ל כתב ונהגו העם להחיר וכו' הר"ר יהודה אלברלנוי בשם הגאונים. טורים. ואוהא הסרוכ' באומה במגלח ובקלוי"א נוהגי' להחיר כרש"י וכן הרמב"ם פי"א וכן רבינו גרשום ור"ח ור' נחמן ור"י בר יהודה ורשב"ם כלה מכשירין. ור"א הגדול ור"ח ורבי יוסף גאון אוסרי' וכן נוהגי' בגרמני"א ור"ח כתב כל המאכל אוהא באומה כאלו מאכל טרפות לישראל. מרדכי. ואוהא באומה רבינו יעקב בר יקר החיר ויש אוסרין וכן ר"ח וכן רבינו משה גאון. ובתשובת הגאונים רבו המהירים. וכן רש"י החיר בתשובה וכן רבי' משה כתב שמנהג פשוט בישראל להחיר. ובכל דרפא נוהגי' חסור על פי ר"ח עכ"ל ספר המלות. ובחלמתי"א נוהגים החיר ע"פ ר' משה. ובחככנו נוהגים חסור: (אקב"ב) והיא דסניך בבשרה פרש"י היינו דוקא שנסככ' ו: לחמתי' ריח' בבשר שבין הללתי' אבל ללעות עממן לא. והרמב"ם החיר לוי סניך בעלם ובשר. וכתב רבי' יצחק וכן בעל ספר הקדומה ח"א ועקה נוהגים להטריך כל הסרבות ואין בודקין לא בפושרי ולא בנפיחה. ומעשה כה' לפני ר' יהודה מקרי"ז בריאה הסוכה בבשר'א ומשמע בה ידח לטובה והבשירה ושאנו הטעמים אם גם הם יעשו כמותו ואחר להם לפי שלא היו בקיחין כמותו לדעת מהו סניך וכתב רבי' ברוך והטיל חרס על כל קהל פרי"ז שלא לחבול ממנה. מרדכי: (אקב"ג) הא דלמר רב לחמן ריאה שנקבה ודופן סותמתה כשרה ועמידה כשסרוכ' במקום חתוך החלומה צנור החיה שחונה קרוס מתקיים. ופסק בה"ג שסרכה זו כשרה בין בחלומה עממה בין בגובהה בין נגגה. וכן נמלא בתשובת רבינו גרשם ז"ל. ופירש"י דוקא שסרכה בבשר שבין הללעות אבל בללעות עממן כופה להספקר. ורבינו גרשם כתב שאין חלוק בזה אלא שהרדף לגוררה עם הבשר שבין הללעות ולבדוקה בנפיחה אם חיה ונבגלת כשרה וכן בדסקין בבשר מלריבין הגאונים בדיקה בנפיחה. וא"כ לדברי רבינו שמעון נאשר הכל מפני שאין חלו בקיחין בנפיחה. וכ"כ אם יש סרכה מן הריאה לשומן הלז או לטרפשא הכל נאשר. ומיורי רבי' יהודה הורה הלכה למעשה להחיר כל סרכה הדוקה ודופן במקום חתוך החלומה בלי שום בדיקה ואינה רגיל לומר כי במקום שכלה מראות הללעות והוא החזה היתון לכהן חין מוטיל שום סתימה עכ"ל ספר המלות. כתב בעי' העטור אם נקב באומה וסרכה מן החלומה לדופן כנגד האומה כשרה. אבל הר"ח כתב אם הסרכה יולאה מבין חתוך שבין אוהא לאוהא ונסרקה לדופן או מגב החלומה ונסרקה לדופן חון למיאר החזה טרפה שאין דופן סותמתה. לה"ט. וכתב ראבי"ה

רצוני מעשה זה לידני באומה הסרוכה לדופן בצד ימין ולא היתה ריעותה בדופן ולא היא ריאה כי אם שתי אומות והבנה בעיני כי מקום הסרכה היה רחוי להיות אונח ולא אומה ולא היתה שיעה כלופתה אוחה המקום של האמות וקלת החיב ופירוד היה ניכר מעט מלמעלה של מקום הסרכה לאומה והכשרתי ע"פ רבותי. מרדכי. הוה דדופן סתום דוקא כנגד הכבד שצין בללעות ויהו מסוכן וגלחח היטב לבשר אבל אם הוה כנגד הללעות אינו סתום. ואם הוה כנגד הכבד וגם כנגד הללעות צוה כחב הרמב"ם אבא מורי מן האוסרי ואני מן המחירי. והרא"ש כחב ואני רואה דברי האוסרי ביון דבעלמות לבד לא היו סתימה הוה הדון נמי בעלם ובשר. ורב שר שלום גלחון החיר אפי' אינו מסוכן הרבה בבשר אלא סריך זו מעט וז"ל רבינו גרשם והסוף להחיר "ב סריך בללעות אלא שהלריך דיקה ולא משום ריעותה ללעות שאף בסריך בבשר היה מלריך דיק' ולא היה מחלק בין בעלם בין בבשר בשניהם היה מחיר בסריך וע"י דיקה. והעיקר כמו שכתבתי בלעלם אפי' דיקה לא מהני ובבשר שרי אפי' בלי דיקה ובדכסין. טורים. ומנהג באשכנז להטריף כל סרכה הדוקה לדופן אפי' בבחמת ישראל מהר שפסקו כן שני שרי בלמות ר"י בעל החום' ובעל ספר התרומה. חלומה החטייליני נוהגים להחיר כפי דעת הרמב"ם כי ברוב המנהגים נוהגי' אחריו והמתמר ע"כ לשון המרדכי. ועתה מתמירין ואוסרין כל מקום הסרכה. וסומא וסומיך אומה רשע' :

(אב"ד) ריאה הנקוב' במקום שהין דופן סתומה דכיינו אם האומ' חוץ ממקום החיובי דאוי כחב הרמב"ם דמפרקיין לא אם נמלאו מכה דדופן אפי' יש ריעותה בריאה בגון שהעלתה למחין כשרה אפי' בלי דיקה. ולדעת רב אלפס אם יש מכה בדופן אפי' אין ריעותה בריאה ז"כ אסורה ואפי' דיקה לא מהני. וי"א דבשרה בלא דיקה. ומחירין כשיש מכה בדופן ואין ריעותה בריאה אפי' בלא דיקה. ולדעת רש"י ור"י לעולם אינה ניתרה אפילו בדיקה אלא"כ יש מכה בדופן ואין ריעותה בריאה. אלא אם שניהם שווים בין יש ריעות' בשניה' או אין ריעותה בשניהם לא מהני דיקה. וכ"כ אם יש ריעותה בריאה ולא בדופן וכחב הרא"ש בחשוב' דלא שרי ע"י מכה ממש שבדופן אבל אם יש צו הכרות שחורות אינו סיון מכה כי אפשר שבהו מחמת המכות שהבו הכמהה על גבה כען דרך מקום המכה להכשיר. אבל נשבר בלעלם אפי' שחור ונקשר קריין ביה שפיר מכה. כי תרהו צועי

דסמיכי להדדי לית להו דיקה לאכשורי. כה"כ כחב צועה בשפולי ריאה טרפ' ויינו שהיא נרח' משני לדין ודומה לשתי צעות ובתשובות הגאונים צוע דמחוי בשני ידי הריאה טרפה אפי' שפליה עומדת בשפולי הריאה וזכו דוקא כשעומד כנגד דרי דאוי ותיישיין שמה נימוח מבפנים ואיכה חסרון מן הסמפוטות וטרפה בכל שהוא וכבר נתקרו חכמי הדור על צועה בשפולי ריאה ר"י בריבואה ורבינו יצחק הלוי מכשירין ובמגנ"ל אסורים. והעם נכחו עשה להכשיר בין שפכי להדדי בין לא שפכי להדדי צועה הנכרת בעבר שני דלא חשיב כחתי קוסימין להדדי. וכחב ראב"ה שתי צעות שיש בהן מוגלת אם רחוקות כשרה שמקיפות בשר לכל אחת. וכ"כ זקני רחב"ן. ואם לגמרי סמוכות זו לזו טרפה אפי' עולות בנפיחה והוה דמכשיר לחים וטריה הם כמו סלעים כשאינו סמוכות זו לזו. והיכה דחרי צועי סמיכי ויש בהן מים זכים רפוח בידי ויותר ל"ל להחיר מלאכסו. אבל מלאחי בשם רשב"ט צועי פירוש כמו פרוח אבעצעות שקורין קוסימין בלעלם אבל דמחי דשחיין שקורין צעות לאו צעות גינחו אלא למחין ואין להוסיף אפי' סמיכי להדדי כן נראה לרבינו יעב"ץ עכ"ל. ומרדכי (אב"ד) בועה בשפולי אומה או בשפולי אונח ואין לו היקה בשר כה"כ פסק דאסרה היא. וכ"כ ר"י אבל רבינו שמואל בר חפני הכהן מכשיר בשפולי אונח אפי' בלי היקה מפני שהוא במצר החוב ע"כ ומנהג באשכנז להלריך חוט בשר מקיך :

(אב"ב) יש לאומים כל היכה דחליין בדופן אין חילוק בין אם סמוכה כלה לדופן או סרוכה לו והרא"ש כחב דוקא סמוכה כלה לדופן אבל סרוכה לא חליין ריעותה בדופן אלא בריאה. ואם כל הריאה דבוקה לדופן בלי שום פילוג ובלא שום פירוד יש מחירין ע"י שמפירדין אוחה מן הדופן בנחת ואם עולה בנפיחה כשרה ויש חוכרין וכן עיקר. וכל דיקה דהכח היינו שנתפחין לה במיח דפושתי אפי' מבלבלא טרפה. וכחב ח"א ז"ל ובאשכנז ולרפת נוהגים להטריף הכל. לה"ט :

(אב"ט) כתב בעל העטור שאם האונח והאומה נסרכו יחד בסרכה אחת אל הדופן אם רוב הסרכה מן האומה ומיעוטא מן האונח חליין דעיקר הנקב היא ז' אונח וכרוכי סרוך בחומה וכשרה. ואם רוצה מן האונח טרפה וכן ריאה הסרוך' ולחוד לדופן אוליין בחר רוצה. וכן נמי אם יש מכה בדופן והסרכה במקום המכה וחולה לה כולוהו אוליין בחר רוצה. מאי נפקא מינה ברוב שכנגד הדופן שחשוב כסחום חבתי איכה מיעוטא שלא כנגדו שחייב סחום

רצוני מעשה זה לידני באומה הסרוכה לדופן בצד ימין ולא היתה ריעותה בדופן ולא היא ריאה כי אם שתי אומות והבנה בעיני כי מקום הסרכה היה רחוי להיות אונח ולא אומה ולא היתה שיעה כלופתה אוחה המקום של האמות וקלת החיב ופירוד היה ניכר מעט מלמעלה של מקום הסרכה לאומה והכשרתי ע"פ רבותי. מרדכי. הוה דדופן סתום דוקא כנגד הכבד שצין בללעות ויהו מסוכן וגלחח היטב לבשר אבל אם הוה כנגד הללעות אינו סתום. ואם הוה כנגד הכבד וגם כנגד הללעות צוה כחב הרמב"ם אבא מורי מן האוסרי ואני מן המחירי. והרא"ש כחב ואני רואה דברי האוסרי ביון דבעלמות לבד לא היו סתימה הוה הדון נמי בעלם ובשר. ורב שר שלום גלחון החיר אפי' אינו מסוכן הרבה בבשר אלא סריך זו מעט וז"ל רבינו גרשם והסוף להחיר "ב סריך בללעות אלא שהלריך דיקה ולא משום ריעותה ללעות שאף בסריך בבשר היה מלריך דיק' ולא היה מחלק בין בעלם בין בבשר בשניהם היה מחיר בסריך וע"י דיקה. והעיקר כמו שכתבתי בלעלם אפי' דיקה לא מהני ובבשר שרי אפי' בלי דיקה ובדכסין. טורים. ומנהג באשכנז להטריף כל סרכה הדוקה לדופן אפי' בבחמת ישראל מהר שפסקו כן שני שרי בלמות ר"י בעל החום' ובעל ספר התרומה. חלומה החטייליני נוהגים להחיר כפי דעת הרמב"ם כי ברוב המנהגים נוהגי' אחריו והמתמר ע"כ לשון המרדכי. ועתה מתמירין ואוסרין כל מקום הסרכה. וסומא וסומיך אומה רשע' :

(אב"ד) ריאה הנקוב' במקום שהין דופן סתומה דכיינו אם האומ' חוץ ממקום החיובי דאוי כחב הרמב"ם דמפרקיין לא אם נמלאו מכה דדופן אפי' יש ריעותה בריאה בגון שהעלתה למחין כשרה אפי' בלי דיקה. ולדעת רב אלפס אם יש מכה בדופן אפי' אין ריעותה בריאה ז"כ אסורה ואפי' דיקה לא מהני. וי"א דבשרה בלא דיקה. ומחירין כשיש מכה בדופן ואין ריעותה בריאה אפי' בלא דיקה. ולדעת רש"י ור"י לעולם אינה ניתרה אפילו בדיקה אלא"כ יש מכה בדופן ואין ריעותה בריאה. אלא אם שניהם שווים בין יש ריעות' בשניה' או אין ריעותה בשניהם לא מהני דיקה. וכ"כ אם יש ריעותה בריאה ולא בדופן וכחב הרא"ש בחשוב' דלא שרי ע"י מכה ממש שבדופן אבל אם יש צו הכרות שחורות אינו סיון מכה כי אפשר שבהו מחמת המכות שהבו הכמהה על גבה כען דרך מקום המכה להכשיר. אבל נשבר בלעלם אפי' שחור ונקשר קריין ביה שפיר מכה. כי תרהו צועי

הרבות טרפות הריאה

סחוכ. והראש הכחים לסכר' בעל העמוד.
 טורים: (אקב"ח) ריאה שסרכה לאחד מן
 המקימות שהינק אין פוסל ברו כמו לחזה
 ולגרגרה והשמונית והטרפשא זיה כתב הראב"ד
 ז"ל שריאה כסוכה לרופן שחם יש בה מכה
 תלין להקל כמו שהולין דופן. והרמב"ן כתב
 שאין תולין אלא במכה שדופן ולא במקום אחר.
 וכ"כ הראש"ש דוקא דופן שהוא רחב ולחוצו
 מרובה נח טת הריאה חליו חבל לא לשאר
 אברים. טורים: (אקב"ט) מר יעקב גאון
 הורה לאחוז בקנה ולנעט הריאה ג' או ד'
 פעמים יפה יפה וכל סרכה שתנק ע"י נעוט
 זה כשרה. ועל זה נזכר' במקלה מקימות
 להכשיר כל סרכה שתנק כשהטבח מתיים
 ידו בנחת לדוק ואומרים שאינה סרכה אלא
 ריר בעמא שנהפסט מלחו הריאה שהסרכה
 אפי' חס פירוק אחת כל היום בחלבעותיו
 הולכת ומתחזקת. והרשב"א כתב כל סרכה
 שאר אין הפרש בין שהיה עבה וחזק ובין
 שהיא דקה מן הדקות ולא קבלו שממעים
 ביד ואם נתמע' תולין להקל וכל הוכיני זה
 מהחילין טרפות לשרא! שזה לא שמענו לחכמים
 בשם המקום. טורים: (אקב"ק) אבל מנה
 אפי' כטרפא דאסא טרפה. שמעתי מה"ר
 שכל מה שטרפיו מנה לא שנת באומת
 ולא שנת באומת מלבד האוי' של יתין הסמוכה
 לגרגרת במיר' החזה חלל הלוואר ממש
 התחומיה שהיא העליונה דלפי' חס יש על
 גבה כטרפא דאסא נמי כשר מפני שדרכ'
 להפגל בן וכן הורה רבינו זקני הלכה למעשה
 חלל בכל שאר האומת טרפה. ורבינו ברוך
 כתב בשם רבי' יתק בר יהוד' דאס דאס ציר
 מטרפא דאסא וע"י לפימה היו כטרפא דאסא
 שבדין להומרא מרדכי. כתב ראב"ב האומת
 העליונה הסמוכות לגרגרת ודרכן להפרד מן
 הגרגרת חס נסרכו לגרגרת טרפה. וכ"כ
 בה"ג לפי שהגרגרת קשה וחיתה כוחמת אך חס
 דבוקת לגרגרת ומהוקין מלמעלה ולמטה כשר
 לקפח בה"ג וחלי שמעתי שאם חליו יכול
 להכניס אלצבו ביניהם ויפרד למעלה מעט מן
 הגרגרת כנכר בחוק' כשר שכן גדולין ואם
 יכול להכניס אלצב ביניהם זהו ענין סרכה
 וטרפה כך שמעתי מה"ר מרדכי:

(אקב"א) ראב"ה כתב דאס האומת או האומת
 סוכין סוכין סוכין בין שחי הטרופות
 ויכול להכניס ביניהם אלצב קטנה טריפה.
 יכ"פ רב נחשון גאון ואס דבוקת צלי הפרד
 דשר שכן גדולה. ומעט בא לידיו בחומה
 שאכל שזמן הנה שהיתה מקלחת דבוקת מלמטה
 אל שזמן הכן דרך גדולה ולא היה יכול להכניס
 אפי' מחט ומ"מ היתה דבוקת יותר מכדרכה

הכשרטוב מה הטעם וכ"כ רבי ברוך בשם ר"ח
 מרדכי: (אקב"ב) אם קרה שהוליו הריאה
 בלא בדיק' טרפה ולא סוכיני' חרוב' כמו
 שפרש"י ומעשה היה בקלוגי' או חסרו' חכמי
 הדור וכן פי' בה"ג. ורבי' ברוך פי' ביכל' דלא
 שייכו טרפות כגון בגדיים וטליים הסומך על
 רש"י לא הפסיד. מרדכי. מלאחי בשם רבינו
 שמואל בן חפני ומשם ר"ח ורבינו ניסים
 דטרפשא דכדא שנקבה נקב מפוש הוא חלר
 הכבד טרפה. חבל חס-סרכה כסרכה בלעות
 לא היו מטרפין וכן היה נהג רבינו שמחה
 וראב"ה מרדכי: (אקב"ג) קנה חלב דיו חלב
 לאשר במשהו הוא החלב על דופני הערובה
 וברמב"ם פי' קנה חלב הוא מוקר הגדול
 היוצא ממנו לריאה. כתב הרמב"ם קנה חלב
 המוקר שבהם הדם מתפשט לחנקצ אפילו
 אחד מהם אפי' במשהו טרפה ולא הריאה. דהא
 מכשרינין אפי' ביטל כולו חוק מכיז במקום
 מרה וכיז במקום חיותא: (אקב"ד) אם נמלאו
 שני כבדים בבהמה או בעוף טרפה דכלי' אחר
 כנטול דמי והיו ליה נטל הכבד. וי"א דלא
 חמרינין כאלו נטל כלו אלא כאלו נטל עס החקום
 שהוא דבק עם הלכך אם הם דבוקים בזיז
 של מקום מרה או בזיז של מקום חיותא
 טרפה ואי לאו כשרה. והראש"ש הפסיד לסכר
 ראשונה. רב אלפס מחיר כשהין לה מרה או
 שיש לה ב' מרות ויש מחמירין כשיש ב' מרות
 נוקבין כאחת חס נפוכין זה לזה כשרה ואם
 לאו טרפה. אמנם לא נהגין כן. שערים
 מדור"א. כתב ראב"ב נטלה המרה ומה שרה
 ופעם אחת בא ליד שנטלה המרה ואמרתי
 לקורטה ולטעומה כמו שכתוב בה"ג שאם
 יטעם בלשונו טעם מרה הרי נבלעה וכשרה
 ולא טעמתי בה טעם מרה ואמרתי טוב ללחזה
 על גביגחלים ויחיה מרה עד מאלד והכשרתי.
 ולוי כי קשה להכניס ראשי בין הרים גדולי'
 היה ל' אפי' חין טעמי' שום מירות כשרה.
 וכי משתכח שחי מרות כשרה וכ"כ בספר רוקח
 חלל מן המיימוני שמעט דטרפה חס חין לה
 מרה או כשיש לה שתיים. מרדכי:

(אקב"ה) נחתבה הנחול במקו' עובי' יש מי
 שמתיר וירחה לי שהיא חסור מספק.
 טורים: (אקב"ו) לקחה ככוליא אחת טרפה
 רש"י כגון ע"י מוגלא והמדקדק בשערים
 משמע דמפרש לה במכת חרב בלי מוגלא חב' ע"י
 מוגלא משמע אפי' לא מטא הלקוחא למקום
 חרין טריפה. ולפרש"י דה"ה ע"י מכת חרב דיו
 כמוגלא ובמים זכים רחתי בחשבות שבלו
 לפני רבותיה שבהמלא חכשירו אפי' הגיע
 למקום חרין. ובמה שיש'ה ג' או ד' כליות
 כשרה מרדכי: (אקב"ז) כתב הרשב"א יש
 בעדלי

אבר מתחיל כשרה והרשב"א כתב שגם זה טרפה. טורים. ומסקנת העולם לאסור הכל: (אקמ"ה) כתב בה"כ דניקבה קוף ומחט יש לו היתר ע"י דדיקה שיזדקק כל המקומות ואם אינו מוליח נקב כשרה. ורש"י פירש שאין היתר בדדיקה לפי שהמקומות רפים והנקב דק ואי אפשר לעמוד בו ע"י דדיקה ודוקא קוף ומחט שהן דקין אבל נקב בקנה וכיו"ל בו יש לו דדיקה: (אקמ"ו) כתב הרמב"ם הלעיטה מלחית חוך ג' ימים ספק נקב ספק לא נקב חנדק.

ולא נהיר' מדקאמר שמואל טרפה חלמא און לה דדיקה: (אקמ"ז) כתב הרשב"א הוא הדין נמי אם הוריק הכבד כנגד מרה או כנגד מקום חיותא שהיא חסורא דכל מקום ירקוחא נחשב כאילו כשרף ונטל וקאמר גמ' דבריאה און לחוש לנפילה האור מפני שהללוות מגינות עליה. ופ"י הרשב"א דלא קאמר חלמא לענין שא"ל לבדוק אחריה אפי' נפלה לאור לפנינו אבל אם רואים אנו שהאדומה טרפה שחרי לא נגיט עליה וי"א חלמא אפי' רואין אותה חדומה כשרה דכיון דלעיתוי' מגינות עליה אנו תולין השינוי דגד' אחר ולא נפילת האור אפי' אם נפלה לאור בפנינו טורים:

(אקמ"ח) הרשב"א כתב דלא מכשרין חלמא בירוקין שהאדומה ושלקן וחזרו והוריקו אבל לא בחדומין שהוריקו וחזרו ע"י שלוק והרש"ש הכשיר בשניהם. טורי':

(אקמ"ט) והרא"ש כתב דכל מה שאנו מטריפין בשני מראה היינו דוקא בידוע שגפלה לאור אבל אי לא ידענן וחזין שששתנו בני מעיה לא תלין נפילת האור דמלת' דלא שכיח היא חלמא תלין בשנינו הטבעיים ללפעמים מחמת רוב שומן או כחישות משתנין. וכתב עוד הרש"ש י"א דטרפא דנפלה לאור לא שייך בצכהמה לפי שעורה קשה וגם עובי הללוות מגינין עליה וגם בני מעיה קשין להחמר כי בטרם יחמרו מנפילת האם ישרף עורה ובשרה וכ"כ הרמב"ם. ובעל העטור כתב דרך פשרה שהעוף מכיון שנפל לאור צריך לבדוק לפי שאין לו עור וקרוב הדבר שנחמרו מעיו אבל בצכהמה אין חוששין אבל ודאי אם נחמרו וגם נטרפת בכך. ואין י"א חלמא דברי נביחות חלמא ודאי לא שייך בצכהמה כלל. עכ"ל:

(אלף קג) עוף שנחתכו או נשחברו אגפיו כשר. אבל אם נשמת אחד מהם מעיקרו חוששין שמתקבץ הריאה וצריך לנפח ולבדוק. אם היא שלמה כשרה ואם לאו טרפה. ובעל העטור כתב שהיא טרפה ולא מהניא דדיקה. וכ"כ בעל ההרומ' דלא יעשכול ניביה. והרש"ש כתב כשר' ראשונה. וי"א אם נשבר עלם שלישי ממחובר לגוף מוששין שמת' נקבה הריאה וצריכה

מגדולי המורים שהורו שאין טרפות כבוליא של עוף אפי' שיש גרון ולאסור כבר כורה זקני פסק גדול בדורו מהרר"י מולין לקחה כבוליא

לחת דטרפה און שייך בעוף כמו שכתב יורה דעה גכס הרשב"א כי בעוף הם כבור' בעלם ואין מגינים עלם בני מעיה ואין טרפות טרפות נוכח בהם ולכן אין להחמין בו יותר מחלמא נטל ומתקן וכ"כ הרמב"ם דאין טרפות דבוליא וטחול בעוף עכ"ל: (אקמ"ח) בריאה און חלוק במחט שנמל' בתוכה בין קופא לגב או קופא לבר דבכל ענין כשר משום דמפסוה הריאה רחבים יותר מן הכבד. ומיכה החום' מחלקים גם בריאה בין לגב בין לבר במחט שיש לה ראש מלך אחד כמו מסמר ואני מה שקבלתי בחבתי פערים מדור'א: (אקמ"ט) נשלה השלפוחית שמימי רגליה נקוין כשרה ר"ת טעריף ור' חליעזר בר' נתן מכשיר ולזה הסכים הרש"ש:

(אלף קג) הדקין של הבכמה שיואל מהן מעי קטן כענף היואל מן הכד. אם בראש הקיבה צמקום שהדקים היואלים משם יש שלם כרוחב אלבע קודם שיחמיל זה המעי ליפד וגם למטה לאחר שנתחבר עם שאר הדקין יש כרוחב אלבע שלם כשר. ואם לאו שאין כרוחב אלבע שלם למטה ולמט' טרפה. וי"א שאינו כשר אפי' יש באורך הפלוג פחות מכרוחב אלבע וראשון עקר. ובעוף כיואל בזה כשר. טורים: (אקמ"א) איזוה כרם הפנימי שטריפוהו צנקב צמטהו. י"א היב' דפרעי טבחי פ"י כל מה שצ"ל מהכרם כשהטבח פורט ופוחת מהירכים ועד החזה. ומה שמבלד מזה ומזה כהחון תחת הללוות הוא כרם החילונה ואינה נאסרת בניקובת משהו. וי"א דכל הכרם הוא כרם הפנימי ליאסר בניקובת משהו וכן עקר. וכרם החילונה הוא צבר החופה רוב הכרם. פ"י קרום עב העובר על כל החלל

והוא הולך מחזה עד הירכים והכרם שקורין פנול' נחבא בללוות החזה ורובו תחת חותו הקרום ולכן חומר החופה את רוב הכרם וזה דינו אם נקרע בו קרע באורך טפח או נטל טרפה. טורים. וכ"כ רש"י ור"א ורב אלפס שאם נקב צבל שבו כל הכרם טרפה. וגם צמחי הנקר' סיח' דיבי וגם המקום שאין בו מילת וגם היב' דפרעי טבחי מרדכי:

(אקמ"ב) רש"י אסר בהמסם נקב אפי' אין היקב: יפולגש ולא נהירא. טורים. וכ"כ ר"ת שחם נקב מלך אחד כשרה:

(אקמ"ג) כתב ר"י שאין מדמין מנקב לנקב חלמא צכרם ודקי' אבל לא כ"כ וכבד וקורקנו וטחול. ובעל העטור כתב שמדמין וי"א חלמא כח' כסגרת ר"י. טורי': (אקמ"ד) כל דבר שאמרנו בו חממים אם נטל ערפה כתב הרשב"ם שחם חסר אותו

וארובה דיקה ולא נהירא. לה"ט:

(אקנ"א) ואם הפרק השלישי הסמוך לגוף נשבר או נחתך אם רחוק מעט מחבורו בדופן שהוא כבוכה בחסיחה חוץ לחוט לריאה, וכן משמע מתשובת רש"י ורשב"ן כתב שר"ך לשיין בלשון אם לא נרדס אז יש לחוט לנרובה הריאה ולר"ך לבדקה. וכן אפי' לא נשבר רק נשמט דהיינו שמוטת נף בעוף לר"ך לבדוק הריאה. ויש גאונים שחמרו אפי' נשבר קרוב לגוף אפי' לבדקה. ונראה לי שיש לחוט ולבדוק אפילו כשנשבר סמוך לגוף. ויולד יבדקה יתחנה ויניח הריאה בדקה בין הבלעות כחולדה ויקח שפופרת ויכניס: כנה וטמן על הריאה ונהא אז חנן אם עולה בנשיחה כשרה ואי לא טרפה. מרדכי. ואחי המחבר ראיתי ונהא מורי אבי ז"ל להטריף כשנשבר הגף סמוך לגוף בקרוב פחות מרחב הגדול כמו שכתב בעל ספר הגדה ולא בדיק בריאה כי אכן לא בקיחין לבדקה:

(אקנ"ב) של"ש פ' פרקים יש ברגל החתחון. האחד הוא מה שחיתין ע"ס הפרס' כשמשטי' הבמה וקראת ארובה הנמכרת עם הראש. ולמעלה ממנו פרק שני והוא הנקרא שוק ולמות הגידים בתחיתו סמוך לארובה הנמכרת עם הראש ולמעלה ממנו פרק ג' והוא הנק' קולית ומחובר לגוף ופרק החתחון בכל מקום שנתך בו כשרה. למעלה ממנו בכל מקום שחיתוך בו טרפה ואפי' בחוף פרקו שבינו לשוק לדעת רבינו שלמה יתקו ועלם קולית אפי' לא נחתך אלא נתק ממקומו במקו' הבורו בגוף טרפה בין בבהמה בין בעוף. ד"ה שנסקו הגידין שמחובר בו לגוף או נתעללו. אבל לא נפסקו ולא נתעללו כשרה וכן הוא ביסודי של ה"ה פרץ ז"ל והרא"ש לא חלק בזה טורים:

(אקנ"ג) וכתב הרשב"א ראהו החתחון של עלם זה המחובר עם השוק שנסר ממקומו יש אוסרין אפי' שלא נפסקו ולא נתעללו גידיו ויש מחירין אפי' נפסקו ולזה דעתו נוטה ע"כ ורב אלפס מכשיר בנחתך בעלם האתלעי ובלבד שלא יהיה במקום לומת הגידין וכ"כ הרמב"ם. והרא"ש כתב כי כשפר התרומ' כתב כרש"י וכן נוהגין בהשכח ולפת לה"ט. ובמקום שאיע טרף אם נחתך כמו בעלם החתחון לדברי הרמב"ם ובלאזעי שלא כנגד לומת הגידים לרב אלפס אם חוץ עור ובשר חוץ חת רובו בבהמה מותרת והאבר אסור מדרבנן טורים: (אקנ"ד) גשאל מורי אבי מהר"ר יהודה לנדא ז"ל הטעם למה המנהג להחמיר ולהטריף עוף ששבר העלם למעלה מן הארובה אפי' שלא ילא העלם לחוף ואפי'

רחוק מלומת הגידים ברחוק הגדול. ושמה הוא בשביל שמלאתי בהגכות מיימונית שכתבו דאין אכן בקיחין במסמום הכשר שהרופא גוררו ולא מכשירין ברוב בשר חופכו. והשיב דלמח הוא שהמנהג הוא להטריף ודע לך כי איני מתעסק בנפסק זה להחיות שברי הרמב"ם כתב שיטור חורך לומת הגידין בשור י"א אכנעו למעלה מן הארובה ולפי ערך זה אולי יגיע בעוף ד' אלבעות. וזהו כמעט כל שטור חורך. עלם האתלעי של עוף ולכך חוץ לבקל בזה. עכ"ל שנינו נחתכו רגליה מן הארובה ולמעלה טרפה מן הארובה ולמטה כשרה וכן שטלו לומת הגיד' מחלוקת גמ' פ' בבהמה החקשה בל"ו ארובה חמרו דא יודעה אמר הארובה החתחוי ששם סמוך לה למעלה מן הפרק הן לומות הגידין שזו היא הארובה הנמכרת עם הראש ולמטה מן הפרק אם נחתך לגמרי כשרה. וכ"כ בשערים מדור"א דלא קדמת הרמב"ם שפרשם שמדבר בעלם החתחון ולמעלה מן הפרק בין שפרשם לומות הגידין בין למעלה מלומות הגידין ואם נחתך העלם לגמרי טרפה. וכן שטלו לומות הגידין כלו': יתחשו לומת הגידין אפי' בלי עלם טרפה. ופסק רש"י כל' זה המחמיר אבל רב אלפס פסק לבקל ו"פ מורי וכן העמיד רבינו יתק בר אשר על רבינו יתק בר' יהודה שבורה כן הלכה למעש' ע"כ ספר המנות ובשערי' מדור"א כתב כי למעלה מן הארובה עד רוחב הגדול הוא דקין ארובה שאם נפסק העלם חיישין שמה נפסקו הגידין ולר"ך לבדוק ובשור הגדול עד ארבע אלבעות וז"ל המרדכי ודן לומות הגידין לטריפין אם נפסקו אפי' יליחת עלם לחוף היינו בראש העלם שקורין גייל"ד א"ה ששם עקר לומות הגידים ועוב להחמיר מאלותו מקום ולמעלה כל אותו עלם חומרה זו דהפסקת לומות הגידים עכ"ל:

(אקנ"ה) וז"ל הטורים לומות הגידין הם בבהמה בעלם האתלעי כלפי חוץ שהוכח נופל עליו ולאפיקי מהראב"ד שכתב שהם כלפי פנים ול"ד חלל בהמה. לומות הגידין במקום שאינן בליטם כל כך אלא לבני מעט ומחירין בעיני וכו' לרש"י הו לומות הגידין. ולר"ך אלפס לא הו לומות הגידין. וכן היא במקום הרא"ש. ומנין גידין חלו הן בבהמה שלשה. אחד עב וזני' דקים וכתב הרמב"ם נפסק הגדול כלו ושני הקטנים קיימים או שנפסקו השני והגדול קיים כשרה. וכן אם נפסקת מכל אחד ואחד כשרה עד שיפסיק רוב כל אחד ואחד ורש"י אסר אפי' נפסק רובו של אחד מהן והרא"ש כתב אפי' לא נשאר רובו של כל אחד מהן כשרה שאינה אסורה ח"כ נפסק כל הגדול ורובו של כל אחד מהן הקטנים או שנפסקו כל

לה השני' הקטני' ורובו של גדול אבל נפסקו
 ושאר רוב מכל אחד מהקטנים או שנפסקו
 בני הקטנים ושאר רובו של גדול כשר. עכ"ל
 הטורים: (אקנ"ו) כתב הרשב"א אם נפסק
 קצתו של אחד מגדולי העוף שכן שם עשרה
 יש מתירים עד שיפסוק רוב כל אחד ואחד
 כמו צבחה וישנו שאוסרין חפ"י בנפסק רוב
 ח' מהקוחים וכבר העלם במקום לומת הגידין
 ונתקשר והתפא' יש חוסר' בלי דיקה כיון
 שאילו הובא לפינו קודם שנתרפא היה לריך
 דיק' ובר' שמואל מאזכרה כתב בשם רבן
 הירצ"א שאם לא נשתנה מר' בשר שעל
 הכבר או ודחי' התרפא יפה אבל אם נשתנה
 או ודחי' יש לחוש ורי"ם שמואל כתב שיש יארע
 הדבר בערב שבת בין השמשות בענין שאי
 אפשר להכין אחרת כיון מהירו אבל לא בענין
 אחר, וכנה הרמ"ם כיון שהדבר מוקפק בעיני
 הגדולים יש להחמיר בדבר. לה"ט:

(אקנ"ז) הרמב"ם מכשיר בנטלו לומת הגידין
 וחחק חפ"י הרגל למעלה מכן מפני
 שהוא פוסק בנחתכו רגליה כרצ' חלפס.
 ובעיקר הפסק שמכשיר בנחתכו רגליה למעלה
 מלומת הגידים ובמ"ם לחתוך הרגל למעלה
 מלומת הגידין להכשיר' כתב הרמ"ם ודעת
 רחוקה היא זאת: (אקנ"ח) כד שאר החיות
 חוץ מחיות שזכרין במשנה שדורסים. כתב
 הרמ"ם שאין להן דין יריסה. א"כ שם הדוב
 שכול והכמר ע"ז חין דורסים והרשב"א כתב כל
 חיה שחמה שאינה יותר גסה מן הזבב חין לה
 דריסה חלה בדיקה אבל לא בצבחה' גסה חפ"י
 היא גדול' כחרי'. היחה גסה יותר מוכארי יש
 לה דרים' בכל. וכן יראה להחמיר הרמב"ם:
 (אקנ"ט) וכל אלו שיש להן דריסה חין חלוק בין
 אם באים להציל הנדרס ממנו ובין אם
 באים להצילו אבל בספר התרומות כתב
 דהול חין לה דריסה חפ"י געופות חפ"י יש
 לו מניין וכ"כ ר' יצחק בעל החומ' והביאו
 במסמ"ט וט"כ אומרין להחיר בחטול הנכנס בגלג
 של תרנגולי' ומסקנת הרמ"ם כצבחה ראשונה
 ורב חלפס אחר בגלג ענין וטוב להחמיר והרשב"ם
 כתב אפשר דחמלים שלו בני תרבות הן עם
 התרנגולים וכל שלא ראו שטרף אחריהם
 והכס חין חוששין לה ע"כ:

(אלף קס) הא דחוששין לדרוסה היינו שלא
 להחירה בני דיקה אבל אם בודקה
 ואינו מולא בה רועס כשרה ומיהו כתב ריב"ם
 דוק' ספק דרוסה נחרת בדיקה אבל אם ודחי'
 בעטור דלה שריין בדיק' חלה ח"כ' דקא
 חוששין לה אבל ודחי' דרוסה חין לה תקלה
 בדיקה וכרמ"ם כתב דחפ"י ודחי' דרוסה יש

להחמיר כגון צדרוסה או נפולה או
 שצורה במה ד"ח בדורות הראשונים' דרבנן קמלי
 הוו חמימי וביקוי בדיקה אבל השתח' לכת
 למיקס אבדיקה שפיר ואמרו רבין לומר כל
 י"ב חדש ולנקבה כל שאינה יולדת ה"כ משקינן
 הזכר י"ב חדש והקבס עד שתתעבר ותלד ויש
 גאוני' ורש"י מכללם שכתבו שאין סומכין על
 בדיקתו שאין לו לדיון חלה מה שענינו רואה
 ולריך בדיק' יפה שבצפרים קטנים וגם ביונים
 האדמימות נמצא בהן ובדיקתן קשה:

(אקס"ג) אם ספק לו אם דרסה ציד או צרגל
 ונתערבה עם הרבה בהמות שמה יש
 להחיר כל אחת מטעם ספק ספק' שמה חין ו.
 הצבחה שנגע בה הזבב וחפ"י חס היא זו שמה
 לא דרסה ציד חפס רבינו יצחק פי' דיקה
 או דבר שבמנין שיש בה ספיקא דאוריית' חין
 להחירו בתערובתו ע"י ספק ספק' ספר התמות:
 (אקס"ד) כתב צפר המזוח לספק דרוסה
 שנתערבה בחחרות יש בה גל להחיר
 דהוי ספק ספק' כל אחד וא' שמה לא זו היא
 ומ"ם גמגס לחסור כיון דבניה הוא חיו נחר
 בספק ספק' כיון שקודם שנתערבה היה הספק
 חסור מן החורה וכ"כ רבינו יצחק ב' שמואל
 ונר' שיש תקנה חפ"י לולאו דרוס' שנתערב
 בחחרו' דכבשנינו דניידו וכל דפרים מרובא
 קא פריס וכו'ן מותרות חוץ משחי' אחרות:

(אקס"ה) גלורה חסורה והוא שנפסל על עור
 צדי ארס או ע"י חולי ואם נשתחר
 בו כסלע כשרה ופקק רב חלפס דלריך שיאחר
 כרוחצ סלע על כל אורך השדרה והרמב"ם
 פסק דבעינן סלע על פני השדרה וכרוחצ
 סלע על כל פרק ופרק מפסקים וכרוחצ סלע
 על מקום טבורה אם נוטל מקום כל השדרה
 או מקום כל פרק ופ' ממנה או מקום טבורה
 והנשאר כולו קיים מייבש' אי מהני ולא חפשיט'
 ולחומר' והרמ"ם פסק דבכ"ם שנשאר ממנה
 כסלע כשרה טורים: (אקס"ו) בשר שנחטלם
 מן העין חסור חפ"י הצבחה שלמה וחפ"י מונח
 צבחו דלעת רב חלפס וכ"כ הרמב"ם חממים
 חסרו כל בשר הנמל' בין בשוק בין ציד חיו
 יכודי חפ"י שרוב הטבחי' והמכרי' ישראל ולא
 עוד חלה חפ"י המניח בשדר צבחו חסור
 חס נעלם מן העין חפ"י יש בו סימן או טביעות

ענין

הלכות טרפות הריאה

עין ורש"ם כחז ודלי אס נטלו עוף והחזירו
 חסור דחיישינן שמה החליפו וכן אס חבדו ומלאו
 ח"כ חסור אס אין זו סימן או טביעות עין
 אבל אס מלאו במקום שהניחו מותר ורש"ם
 כחז דאפי' היתה י' ומלאו ט' חסור חיישינן
 שהערה נוטלו ואלו הן אחרים ויש מתקין
 שאם הניחו במקו' שהפרי' והעופות יכולין לטלו
 משם ולהביא אחר במקומו חיישינן אבל אס תלחן
 במסמר לא חיישינן. ומסקנת הר"ש כדברי
 שניהם טורים :

(אקס"ז) אמר רב בשר כיון שנתעלם מן העין
 חסור. הרמב"ם ורב האי גאון
 פסק כרב ורבינו חס פירש לית הלכת' כרב
 לכן אס היתה מחיבת בשר בנית והלך לשוק
 וחזר ומלאה במקום שהניחה אין חוששין לחליפת
 עורב אפי' אינו מכירה אבל אס מלאה במקו'
 אחר חיישינן עד שיהיה לו בה סימן או יכירנה
 טביעות עין וכן שלחה ביד עוב' כוכבי' הדין
 כן ומעט' בה לדי ועשיתי הלכה למעט'
 בהרנגול שחוט ששנח' ביד עוב' כוכבי' בני
 שומר והחמתיה כיון שבטל בהרנגולת מכירה
 כדברי ר"ס דפסק לית הלכת' כרב דאמר בשר
 כיון שנתעלם מן העין חסור מרדכי' :

הלכות הרב

(אקס"ח) הרב בן פקוע שלא הפריס על גבי
 קרקע חלבו מותר אבל אס
 הפריס על גבי קרקע חלבו חסור ורמב"ם
 חסרו אפילו לא הפריס על גבי קרקע ולא נהיר'
 טורים : **(אקס"ט)** חלב הכסלי' וקרום שעלי'
 חסורושי' הרמב"ם שהוא חלב שבשקרי הירכים.
 ורש"י פירש עלם קטן הוא המונח על עלם
 הבהר' הבהר' אומחו' תחת האליה מלמעל' ועליו
 יש חלב תחת ראש המוחין שקורין לונבי"ל :
(אלף קע) חלב שחת' המתהים חסור ופי' רש"י
 שהוא שחת הכליו' ונרא' בגובה
 הכסלי'. ואח"כ נכלע תחת בשר אדום ודק
 ומתפשט תחת אותו בשר בכל הכסל וכל שהבשר
 חופפו מותר וכשכלה למטה מאותו בשר יולף
 ממנו קרום לכן ועב' מוח הדק המתפשט בכל
 הכסלים שאסור משום חלב. ותחת אותו
 קרום יש לובן חלב לפי שאותו קרום העב אין
 חשיב להם חפוי בשר אבל באשכנז מוגים בו
 חסור. גם בעיני נראה שחפוי בשר גמור היא.
 ורב אלפס כתב שהוא תחת הבשר בראש
 הכסלים וקרום מפסיק בין זה החלב ובין שומן
 שתחתיו העליון חסור והתחתון מותר. טורים :
(אקע"א) ה"י אליעזר ממין אומר השומן שעל
 יותרת הכבד חסור אף לאחר שקטל
 הקרום מעליו. וכן כ' דיומ' הוא הבהר' חייביל"ש

וכוה הבשר המתלק וחולץ בין ריח' לכבד. וכן
 פירש רש"י בפירוש החומש יומר' חייביל"ש ויש
 חולקין השומן המדובק בבשר היותר' שחת
 הקרום מטעם חלב שבבשר חופה אותו. ואומר
 ה"י אליעזר ממין' דשבוט הוא בידם שבשר
 החופה אינו מתיר אלא בכסלים ובכליות שנאמר
 בהם על למעוטי חוץ. אבל ביוותרת דלא כחוב
 על לא שרינן חוץ לדידה ואסור. וכן רבינו חס
 אסר והבי' רח"ה. ור"י דחה רחיתו ובערוך
 פירש יותרת חלבע פול"ש וכו"ה מחיבת כבד
 קטנה נכפלת על הבשר. ובספר התרומ' כתב
 דלריח לקלוף ביוותרת מבחוץ הכל לפי שהחלב
 הגדול המכסה את הקרב שובב ונגוע שם.
 אבל ביוותרת לדר פדים מזל הריאה אין אידין
 להסיר הקרום שנאוחו לאין שם חלב. מרדכי' :
(אקע"ב) בקיבה יש שני מימי חלבים אחד עשוי
 כקשת ואחד עשוי כיתר. רב אלפס
 חסיר שעל כיתר ואסר שעל הקשת וכן כתב
 הרמב"ם. ורש"י אסר שיהיה וליזה הכסים
 הראש' טורים. הקרב יש עליו שני מימי חלבי'
 האחד נקר' חלב המכסה ונקר' חלב הפרישה
 והוא תחת קרום ונקלף ר"ל שיש חלב הפרישה
 על הקרום ותחת אותו קרום יש חלב הכדבק
 בכרס ובאותו חלב חולק' רבינו יקר ורבינו יואל
 רבינו יקר חסור רבינו יואל מתיר. ואלחתי
 להארץ ברחוטיה' ותמלאם במרדכי' בחולין
 פרק גיד הנפש סוף דבר רבי' יקר כתב דלפרת
 ולומר דיא' וברומ' ובמלכותו עושין עליו כרת
 ויש מקומות במדינו ריטום' שאוכלין אותו :
(אקע"ג) חוטיין שבקוץ חסורין. עוקן וזב
 כדתתן נטל עוקלו הלכך לריח להסיר
 חוטיין שבזבב ובחזה חסין חסורין משום שהם
 סמוכין ויוגים מחלב הכליות. מרדכי' :
(אקע"ד) יש גלחוקים שאמרו ראש המעי' שצריך
 לגוררו הוא המעי' שיואל בו הרע'
 שהוא סוף המעי'. טורים :
(אקע"ה) אמר המחבר מפני ששמתו מגמת
 מהשפתי לחלוקי דמי חלב אשר נתלקו
 בהן חממינו ז"ל. מלאה' דבשבעה מקומות
 בבהמה נפל בהן המחלוקת. האחד בחלב
 הכסלים לפי פירוש הרמב"ם הוא חלב שבשקרי
 הירכים. ורש"י פירש הוא עלם קטן על עלם
 אחר המחובר תחת האליה ועליו יש חלב תחת
 ראש המוחין שקורין לונבי"ל. השני הקרום שב
 ולבן המתפשט בכל הכסלים ותחת אותו קרום
 יש לובן חלב ורבו האוסרין ובאשכנז מחזירין
 כמו שכתב בעל הטורים. השלישי לדעת רב
 אלפס חלב שחת הכסלים הוא בראש הכסלים
 וקרום מפסיק בין החלב שהוא ובין השומן
 שתחתיו. העליון חסור והתחתון מותר. הרביעי'
 חלב המדובק בבשר ביוותרת שחת הקרום
 יש

יש מחירין . וה'ר חליעזר ממיין חלב ששבוש
 בידם . החמישי לדברי בעל ספ' החרומה לרד"ק
 לקלוק כל היותר מנחוק לפי שהחלב הגדול
 המכסה את הקרב שוכב ומוגע שם . הששי
 בקיבה יש חלב שעל היתר טרד אלפס מתירו .
 ורש"י והרא"ש חסרוהו . השביעי החלב השני
 אשר על הקרב . והוא תחת הקרום אשר הקרום
 ההוא תחת חלב הפריסה ונחלקו בו רבי' יקר
 ורבינו ויאל . רבינו יקר אוסר ועושין עליו
 כרת . ורבינו ויאל מחירו וכל אלו הדעות
 מפורשין למעלה בלחוד . ואני המחוק מלחתי
 בשם המהבט שדלג עוד חלוק אחר שהוא ריש
 מעיף בחמה שיש אומרים שהוא המע' שול'
 בו הרע . עד כאן . ואחרי בני חכם לבך וישמח
 לבי גם אני אל תלך בדרך המקילים כי לא
 חזק איזה יבשר ואל חכמים עלמך בספק אסור
 כרת כי ספק טבדו פש הוא . ומלחתי שרבוהו
 זכרונם לברכה החמירו חפילו בספק אסור
 דרבנן ואפילו בספק ספק' לפעמים כמו בספק
 ארומה חלילה תמנ' זה במרדכי בפרק החולץ .
 ושם עיין . וכן בכמה מקומות משום חומר'
 להשת חיס החמירו לחוש למיעוט כמו גבי מים
 שאין להם סוף בסוף יבמות וכן במסכת בכורות
 סוף פרק אלו מומין בחשתי טומטוס חוללת
 ולא מחיבמת וטע' דהוי ספק ספק' ספק זכר
 ספק נקבה ואם תמנ' לומר זכר הוא שמח
 אינו סרים וכן יבוס הוא . וכן בפרק בהמה
 המקשה גבי המפל' מין בהמה תיה ועוף ואין
 שליח עמה קשורה בריו מטיל עליה חומר שני
 וולדו' העי' דאיכ' לשם ספק' כו' עיין
 שם . וכן בפרק עשרה יוחסין במסכת קדושין
 גבי זכ' שחוקי והמרינ' חכם דאיכ' ספק ספק'
 כו' עיין שם . וכן בפרק אלו טרפות גבי ספק
 בכורות ואפי' בספק' דרבנן אמרי' דתליין
 לחומר' בפרק שני דביה גבי כלי בטומ' בערב
 יום טוב אין מטבילין אותו בין בשמטות כו' וכן
 ביתר מקומ' אשר נלחתי להאריך וקל וחומר בן
 בנו של קל וחומר בספק אסור חלב טענשו כרת
 שאל חכמים בספקו' שטח מעליו דרכך פרעו
 אל מעבור זו ועוד אומר כי זה חזן נקר' ספק
 חלב מחמר שדברים אלו תלוים בחמה ובקבלה
 כמו שפסקו המחברים במקום שלא תוכל לשער
 האסור ממתח חסרון דעה חזן נקר' ספק תמנ'
 זה במרדכי בפרק גיד הנשה אלל החמשה
 דינין . וכן תמנ' אסמ"ג וכן הוא החלוקים בחלב
 הזכרים נפלו מלד חסרון הקבלה מן הקדמונים
 כי נעשה הורה כשתי תורות בעונות ואחרי
 בני אשר נחן לך השם ויחברך לז נעמה ועיני
 השכל לראות מעט רגילך מנחמתי ספק אסור
 חלב ותאסור עליו בכל מקום שנחלקו בו רז"ל
 וטוב לך . וכן אני הלעזר נוהג שלא לחבל

מקורי הירכים אלא ממונהר תלמוד חכם הכותב
 לחומר' בכל המקומות הנכריים . ואחרי חזני
 ראה גם ראה בין בדרד והבן במרהל :
 (אקע"ז) גדי שאלו בחלבו אסור לרבי' אפי'
 מראש אלו לפי שהחלב מפטע
 למעלי' וכל שכן ממעלי' למטה . ופי' ר"ח דבכחש
 אין מפטעו ואם מפטע הוא מעט ובטל בששי' .
 וא"כ אם הקרום שעל הכסלי' שהוא חלב כחוש
 נמלח עם בשר יחד אינו מפטעו ואם מפטע
 בטל כס' הלכך בין אוחה התיב' שהקרום על' בין
 אוחה התיב' הנוגעת בה חס יש ס' הכל מותר
 וי"א שאוחה התיב' שהקרום עליה מותר ממנ'
 אפי' אין כס' כל לפי שהקרום אינו אסור אלא
 משום החלב שעליו מנחוק ואינו מפטע . ויש לדון
 שהחלב שנמלח על החתיכה שאין בה ס' אוחה
 התיב' אסור' לגמרי וגבי שאר נחשב הליך כגדי
 כחוש . עכ"ל שערים מדור"א . ור"ח"ה פסק
 שאם נמלח חלב ובשר יחד שגרי' הבשר קליפה
 במקום שידוע שנגע בחלב ולרד"ק להעמיק בקי' פס
 שהחלב נבלע טפי . ואפי' חלב הרבה במליחה
 הוי בחלב מועט בלילה דאינו מפטע כולי האי
 דמליח' ולילה אינם שוים בכל מקום וכל זה
 אמר שקבל מרבינו רבי יואל ומרבי חליעזר ממיין
 וגבי מליח' ולילה אין שייך ששים רק כדי קליפה .
 אבל בצבול נרד' ששי' שהמים מוליכין הטעם
 בכל . ואם אין ידוע מקומו בלילה או במליח'
 יקלוק כל הבשר ודלא כרשב"ט שאמר הוא דלסר
 רב הונא דחלב מפטע מדבר כשאין שם ששים .
 אבל אם היה שם ששים מותר הכל בין במליחה
 בין בלילה ומיחו' ר' יוחנן הלכן אסור חלב במליחה
 בששים . ואני רחמי רבותי שסוברים שצטל
 בששים וכן אסור הרמב"ן ע"כ שערים מדור"א .
 וכן פסק בחג' זרוע הלכס' למעשה וכן פסק
 ר"י וכן רבינו ברוך . אבל מהר"ם פסק כי אין
 די בששים כי החלב מפטע וכל חתיכה
 הנוגעת בחלב נרד' ששים כנגד החלב ואין כוונ'
 מטטרפות לבלט כי החלב מפטע מחתיכה
 לחתיכה שאללה . עיין במרדכי . וגדול דבורו
 מהר"ם מולין ז"ל פסק חלב במליחה ששלים
 בין להקל בין לחמיר . ופסק עוד המחול בשנים
 בלי נקור לרד"ם א"כ כנגד מה שעל הדך שחייבין
 עליו כרת ולרד"ק נמי כדי נטייה דילמא אינו
 מפטע (אקע"ז) בשאל גדול בדורו רבי ישראל
 המכונה רבי חסרליו"ן ז"ל על החלב שנחערב
 בשומן וספק אם יש בשומן ס' לבלטו ואחרי כן
 הוסיף מהשומן בקדרה איך ראוי לעשות והשיב
 כי לפי דעת הרשב"א ורבינו אפרים . הרא"ש
 דאין אומרים חתיכה עמלמה נעשה נבלס ואפשר
 לשומנו אסור אלא בבשר חלב שבו . אבל אין
 השומן אלא לפי השבון שבו . אבל אין
 קיימין כשיטת החוס' והשערים מדור"א
 דפסקו

הקבות מליחה

דפסקו בכל מקו' אפשר לטוחטו חסור . אמנם
 בהנכות מרבי' אשר בשם האור זרוע סוף
 פרק גיד הכסף מחלק בין חתיכה שנבלע בה
 האסור ובין דבר לא המעורב בהיחר דלא שייך
 חתיכה עלמה נעשית נבלה כיון שאין האסור
 נבלע בהיחר אלא מעורב בו וא"כ נדון דין
 שרי שאע"ג דמוכח שם דהרמ"ם לית ליה ה"א
 סברא לחלק בין לא המעורב לדבר הנבלע מכל
 מקום אין להחמיר בשביל זה לדבולי עלמה כך
 סברא דחתיכ' עלמה נעשית נבלה אינו אלא
 מדרבנן ודון דין בין למר בין למר שרי לדעת
 אור זרוע משום דדבר לא הוא . והרמ"ם מטעם
 שאין אומרים חתיכה נעשית נבלה אלא בדבר
 חלב ע"כ : (אקע"ח) יש חוטין שם חסורים
 משום דם שבהם כגון חוטין שביד ושבתהף
 ושבלתי ושבלשון וצוואר ומליחה לא מהניא בהו
 אכ לא שיחתיכם תחלה ואח"כ ימלאם ואח"כ
 מותרים לנשום אף בקדרה . וי"א דאף לללי
 חסורים בלי חתיכה ואפילו אם מלאן ולאן
 חסורים דכל זמן שלא חתקן אין האור שואב דם
 שבהם . ומיכו אם חתקן מותר ללוקח חפי' בני
 מליחה והגלוטין נכחו שמוחרים לללותם אפי'
 בלי חתיכה ומליחה . וכן הוא מסקנת הרמ"ם
 ז"ל . ואפי' למי שמלרין חתיכה גם לללי אם
 ללאן בלי חתיכה כן חסורין והבב"ר מותר .
 טורים . וכתב גאון יש בבהמ' אידין וכמה
 חוטין שמלאין דם ולרין לחסור כל המקומות
 כדי שיזא דם במליחה ע"כ . ותומר' היא
 שהחמיר ולא מדינה דגמרא דמדינה אין לרין
 לחסור אלא הגידין שהזכרתי . טורים . כשתל
 מבר"ר יעקב מולין ז"ל עוף שנמלח בלי חסך
 ורידן ולא יקבו בשעת שחיטה ועדיין הראש
 מחובר בעוף והשיב שיטלם ויקלף הבשר סביב
 ובלי בני לטויה כעושי ארבע ואם נחשבה
 כהן לרין ששים כנגד הורדין והקיפי' שאסרה
 במליחה ע"כ : (אקע"ט) יש אוקרין גיד הכסף
 כהנאה והרמב"ם חתירו וכן הרמ"ם . שדר
 רב עמרם גאון אין חסור בין גיד הכסף לשומנו
 וישראל קדושים הם ועשיתוהו גיד הכסף .
 וזה ההכס החמיר . והחמיר חט"ב . טורים .
 רש"י סובר חט"ב שגיד הכסף בעלמו אין בו
 בנתון טעם שיזמו אסור בששים ור"י סובר
 שאין חסור בשומנו כל גיד אלא והבי"ח הגיד וכל
 מקום שאין הגיד חובר אין השומן אסור :
 (אלף ק) אם נמלח דם על החלמון והלבון שלא
 על הקשר חו' אפי' על קשר החלבון
 ולא נחפשט חולה בו דם חסור והבי"ח מותרת .
 ור"י כיס מהיר גם דם אם נמלח על החלבון .
 וחלמון שלא על הקשר ולדעת הגהות אין
 חילוק בין קשר לחולה לו' אלא בין חלבון לחלמון
 שבי"מ שימ"ל . בחלמון הכל אסור . ובכל מקום

שימלא בחלבון זורק דם ואוכל השאר . וכתב
 הרמ"ם וטוב להחמיר לחסור כלה בנחפשט
 חוץ לקשר וגם בכל החלמון ופי' זה אין היחר
 לבי"ח אלא בנמלח על הקשר של חלבון ולא
 נחפשט חולה לו' או בשאר מקום בחלבון טורים .
 רש"י פי' והוא שנמלח דם על הקשר שלא חבל
 אם נחפשט דם חוץ לקשר החלבון אף הבי"ח
 אסורה וזהו מפני שהדם על הקשר ונחפשט
 חוץ לקשר חבל אם אין דם כלל על הקשר מודה
 שהכל מותר כאשר ביארנו ויש שאינם רוצי'
 לסמוך על זה וקולפי' חתום דם אף כשנמלח
 במקו' אחר כבי"ח . עכ"ל ספר המלות :
 (אקפ"א) כתב הרמב"ם הרולה לחבול בשר חי
 מולחו יפה יפה . ומדיחו יפה יפה ולא
 נכירא טורים . השובר מפרקתה של צמסה
 אסור לחבול מבשר חי חלה ח"כ מולחו יפה
 יפה לפי שהדם מתעורר ללאח בשעת שחיטה
 וכששובר מפרקתה חיה יבול' לזקק להו' וי'
 וחזר דם באצור' חבל ע"י מליח' מותר אפי'
 לקדרה ובעל הטעור כתב דלפי' במליחה אסור
 שאין המלח מפליטו ושאר בו מדם הנפש ואסור
 וח"ז ז"ל לא כ"כ טורים : (אקפ"ב) הרמב"ם חתיר
 לשפוך ולגרות מכלי ראשון על התרנגולת
 למוגה . ור"ה אסור דחשיב ליה ככלי ראשון .
 והרש"א כתב שחפי' נחשב ערוי ככלי שני אסור
 חט"פ שאינו מנשל מפליט שהרי אסרו להניח
 כס"י על הבשר אחר שחיט' מיד שמה יזוב
 החלב ויבלע ופי"ך אסור למוגז חלה אחר דקור
 ומליחה : (אקפ"ג) אם מלח בשר אלא דקור
 בתחלה י"ח שאין לה חקנה עוד אף אם ידיתו
 וימליחנו פ"ס אחרת ויש מתירין וזהו הכסים
 הרמ"ם : (אקפ"ד) מולח בנמח גם ובמלח דק
 והרמב"ם כתב שאין מולחין חלה במלח גם
 שהמלח שסוח דק בקמח נבלע בבשר וחינו פולט
 וכ"כ בה"ג . והרמ"ם כתב דלא מסתבר דיותר
 מה כהמלח דק מהפזר על הבשר ופולט להו' וי'
 דם כי הוא נדבק בו חבל גם נושר מן
 החתיכ' כשהפוכ' מולחו על הלך השני :
 (אקפ"ה) ובעיקר המליח' כתב הרמב"ם שא"ל
 לתת מלח על הבשר עד שיכסהו אלא
 מולחו יפה יפה עד שלא יהא רחוי לחבול עם
 חוקו המלח וח"ל בלמח החתיכה מב' לדידי
 חבל הרמ"ם כתב בלרין לפזר עליו מלח הרבה
 עד שלא יהא רחוי לחבול עם חותו מלח ולא
 ישאר בו מקום בני מלח טורים :
 (אקפ"ו) וכתב הרמב"ם שהחר המליחה
 והדחה הבשר שייך מיד
 הבשר לחור המים רותחין חבל לא לפוסקין כדי
 שילבין מיד ולא יזא דם ולא יגזרו העושים כן :
 (אקפ"ז) שעור שחיית הבשר במלח כתב הרמב"ם
 שעור הלך מ"ל . והרמ"ם כתב כדי שעור
 ליה

זכוב הדין נחלקו מהר"ר שלום ז"ל ושא' גאוני
 מדינה אוסטרייך גדולי אוסטרייך חסרו משום
 לדעת ר"ת מליחות שלו שמולחין לקדרה
 נחשבות אינו נאכל מחמת מלחו וכו' דומי'
 דהבוא גזילה דפול לכה דמכא . וטעם של
 מהר"ר שלום שכחיר דכמי' מזגנין בבשר ולא
 דמי לכמכא מכוס דכוחה עב ומדבק בגזילה
 ומשום זה : בלע בו . ודעתי מועב לאסור . עכ"ל
 כתב בספר רוקח שזמן שנמוח ולא הודח והושם
 בקדרה אסור דהא כנהא גופה יב דה דס גס
 השומן דינו כבשר וזריך הדחה אחרונה .
 מרדכי' : (אקצ"ה) נשאל מורי אבי מהר"ר
 יהודה לגדא ז"ל על בשר ששקה יותר משלשה
 ימים שלמים שלא נקור ולא נמלח ולא עוד אלא
 אחר שנמלח נאכל ממנו מבושל . ולא עוד אלא
 שנמלח עליו גם בשר אחר שנקור ומלח דקד
 וכשורה . והשיב אעפ"י שלענין מליח אין מועיל
 לאחר שלשה ימים מכל מקום לענין נקור מועיל
 לאחר שלשה ימים כי הטעם בדם מפני שמתקשה
 וזה אין שייך בחלב ומה שנאכל ממנו מבושל
 הוא מעוות לא יוכל להקין . ועל דבר הכלי
 שנתחמשו בזה בנשול בבשר נראה שנתחב כאלו
 בשלו בשר בלי מליח' בקדרה מחכה שאסורין
 לבשל וכו' כאלו לא נמלח כלל . ואינו אוסרין על
 פי השערים מדור"ה בשר שנחבשל בלי מליחה
 אותה חתיכי' עומה אפי' נחבשל בשש' וזכ"י
 הקד' אסורה . ומה שנמלח עשר הדבר על זה
 בבשר נראה כיון שנמלח עליו או אפי' תחתיו
 מותר דאפי' אם תמלא לומר דזה בבשר ששקה
 פולט קצת דם כבולעו כך פולטו . והיו חלקו
 במליח בין תהא ליעילא . עכ"ל :
 (אקצ"ו) כתב גדול דזורו מהר"רי מונין ז"ל מה
 ששפכין על הכבד מים אחר הלילה
 נראהו הטעם משום מליח הנדבק בו וכשאוכלין
 אותו בעינין אוחזו מליח אין אוכלין וכן בשר
 שנלח בשפוד ורואים לבשל זריך ג"כ לשפוד
 עליו מים תחלה עכ"ל :
 (אקצ"ז) מעשה בשפחה ישמעאלי' שמלח'
 טומאה בקערי' ולאחר שסביר'
 הטומא' מן הקער' הכינים' אותה הקער' במהבת
 שבו בה מים רותחין על האש ומתחם המים
 נתנו בקמח ולבו עיסה . ולא היה שמים לבטל
 הקערה שהיתה בת יומא . ועתה אם נאמר מה
 קמח מה שנתנו בעסק בטל גם לרבינו אפרי'
 דאמר לא אמרי' חתיכה עומה נעשה נמים
 אלא בבשר בחלב אם כן לא בעינין לא בעיסה
 ולא במים אלא רק כנגד מה שבולע הטומאה
 בקער' ואף לפי ר"י ורבינו קם אין דומה המליח'
 בקער' ואף וסגי בששים כנגד קליפה
 שנלעה בקער' דכוב לוי כרוח דללי ולא בעי
 רק כדי קליפה ע"כ אשרי :

לניס טורים : (אקפ"ח) באינו נאכל מחמת
 מלחו יש שלש דעות . לדעת רש"י נקר' אינו
 נאכל כעין שאנו מולחין בשר להלניש ולדעת רבי'
 יעקב כגון שמולחו להוליכו לדרך רחוקה אבל
 להלניש אינו נקר' אינו נאכל מחמת מלחו . ולדעת
 ר"ת כל מליחות שאנו מולחין לקדרה נקר'אים
 אינן נאכלים מחמת מלחו סמ"ג והמנהג כר"ת
 לחומר' : (אקפ"ט) ולדעת רבינו יצחק ברבי
 הצרעם ולגרסתו ללי לריך מליחה ולקדרה לריך
 לשפסץ בידיש שנלע בו המלח . סמ"ג ואין
 נוקים כן לשפסץ ובשר לללי אין לריך מליחה
 ואם לנו בשר בלי מליחה לריך להדיחו מן הדם
 שנדבק מבחוץ . שערים מדור"ה על הכריית'
 השנייה בפרק הקומץ שמסוימת כיז עושה
 מצי' את הבשר ונותן עליו מלח וחוזר והפכו
 ונותן עליו מלח ומעלהו ואמר אביי וכן לקד'
 גפס' צפי' ר"ת ובסדר קדשים כתב רבינו
 גרשו' גרים וכן לללי לחומר ר"י אין גרסה זו
 מוכינת' דאין לריך מליחה כלל ללליה אבל ריב"ז
 מרבה ברחיות ונותן עליו לריך מליח' סמ"ג ואינו
 המ"ב רומר אעפ"י שהלכה כמותם שאין
 מזריקין מליחה לללי וכן מנהג פשוט מכל מקום
 נקוי הדעה נוקים מלחו לללי מעט :

(אלף קצ) בשר שנחבשל בלי מליח' לריך
 שיהיה בקדרה ס' לבטל כל
 הבשר ואז מותר וי"א אפי' יש בה ס' שהתבטל
 מותר והבשר אסור ויש מחזיקין ולזה הסכים
 הר"ש : (אקצ"א) בשר שלא הודח כי אם פעם
 אחת כאלו לא הודח כלל דבעינין יפה יפה :
 (אקצ"ב) בשר שנמלח ולא הדיחוהו אחר כך
 ושמוכו בקדרה לריך ס' כנגד הדם
 והלחלוותי שטליו ובספר התרומ' כתב שכל
 חתיכי' יש לה ס' כנגד הדם שטליו ולפי ספר
 התרומה אין לריך לשער רק כנגד המלח והדם
 אעפ"י שהמלח נותן טעם אפי' בחלף וכן הלכה .
 אבל לדעת רבינו יצחק ברבי אברהם ולדעת גיבון
 רבינו שמעון אומר המלח הקל כחלו הדם כלו
 מלח כי המלח נותן טעם אפילו בחלף . סמ"ג .
 ומהר"ם פסק דכל מים של לוי בטל בשמים .
 מרדכי' : (אקצ"ג) בשר ששקה במים יום א'
 מותר לעת ראייתו אוסרין אותו לפי שהדם חוזר
 ונבלע בבשר אבל פחות מעט לעת מותר ואף
 מעט לעת יש מחזיקין בללו והתוס' החירו לזין
 בלזון אפי' מעט לעת : (אקצ"ד) מעשה שנמלח
 חרנגולה מבחוץ ולא בפנים ומתבטלה ושאלו
 לאבא מרי ריב"ק ואמר להם דגבי קדשי' אמרי'
 נוחן עליו מלח והפכו וחוזר ומולחו ומעלהו
 ואמר רבא וכן לקדרה עכ"ל אמר"ל . הנהגה
 שערי מדור"ה . נשאל מהר"ר יעקב וייל ז"ל על
 בשר שנמלח שפסל' במים שתאדמו אותם
 המים מפני שהדיחו בהם בשר . והשיב שמעתי